

S. LOZORAČIO IR VLIKO SUSITARIMAS

Vokietijoje, VLIKO būstinėje, nuo lapkričio mėnesio 25 dienos iki lapkričio 28 d. vyko min. St. Lozoraičio, Diplomatinijos šefo ir VLIKO atstovų pasitarimas. Pasitarimuose buvo svarstoma šie klausimai:

1. Politinės ir diplomatinės veiklos derinimas ir
2. Veiksnių konferencija.

Pasitarimų eigoje buvo išryškinti ir kiti klausimai ir konstatuota, kad iki šiol buvusi normali veikla, ypač kai kurių VLIKO žmonių, ėjusių atsakingas pareigas, buvo taip elgiamasi, kad tik jie laimėtų, bet ne bendras Lietuvos reikalas. Dėl tų priežasčių nebuvo galima gerai išspręsti ir Vokietijoje Lietuvos atstovavimo klausimą.

Pasitarimams pasibaigus buvo paskelbtas šis oficialus pranešimas:

KOMUNIKATAS

Pagal Paryžiaus 1952. VII. 21-24 d. Lietuvos Diplomatinės Tarnybos užsienyje ir VLIKO delegacijos susitarimą tarp VLIKO ir Diplomatinės Tarnybos praktiškas bendradarbiavimas vykdomas Lietuvos Diplomatinijos šefui ir VLIKO Pirmininkui tarantis. Šiuo susitarimu remiantis, š. m. lapkričio mėn. 25-28 d. Reutlingene įvyko pasitarimas, kuriame dalyvavo Lietuvos Diplomatinijos šefas Min. S. Lozoraitis ir VLIKO Pirmininkas M. Krupavičius. Be to, VLIKO Pirmininko pakviesti pasitarimuose dalyvavo Vykdomosios Tarybos Pirmininkas K. Žalkauskas ir Valdytojai Dr. P. Karvelis ir T. Šidiškis bei VLIKO narys J. Norkaitis, kuris kelis kartus buvo pasitarimų su Lietuvos Diplomatinijos šefu VLIKO delegacijos pirmininkas.

Pasitarimai vyko savitarpio susipratimo dvasioje ir visų noru rasti tinkamus sprendimus tiek praktiškojo bendradarbiavimo būdams, tiek aktualiesiems klausimams. VLIKO ir Vykdomosios Tarybos nariai visais svarstomais klausimais laikėsi vieningai vienos pažiūros.

Nusistatytoji darbų tvarka buvo išsivystyta iki galo ir prieita prie vieningo klausimų išsprendimo. Kai kuriems dalykams išspręsti Min. Lozoraitis atskleis Lietuvos Pasiuntinių nuomonės.

VLIKO Pirmininko ir Lietuvos Diplomatinijos šefo pasitarimai vyks ir toliau.
Reutlingenas, 1952. XI. 29.

Tuo būtų galima baigti šį pranešimą, kuriame pasakyta, kad susitarimas pasiektas. Bet štai Darbininkas, kaip paprastai tokiais atvejais elgiasi, 88 numerį paskelbė pamfletą. Šį kartą ne tiek jau nukreiptą prieš min. S. Lozoraitį (ir šį kartą gasdinama, kad S. Lozoraitis pajungtas LRS), bet kiek prieš V. Lozoraitienę... Esą ji puolusi kun. V. Mincevičių (J. Brazaičio numylėtinį), kuris daugiau Lietuvai nudirbęs, negu pats St. Lozoraitis...

Manau, ko siekia tokiais rašiniais Darbininkas, kuriame Lietuvos Fronto asmenys, pranciškonų laiminami, susisuko gūžtelę, kiekvienas skaitytojas lengvai supranta. Ir kas gi be lieka: kai iš VLIKO pasitraukė šio susitarimo trugdytojai, susitarimas pasiektas. Nors tokiom "žinelem" reikia į skaitytojų akis dūmus paleisti, jei jau nėra ko rimtesnio pasakyti.

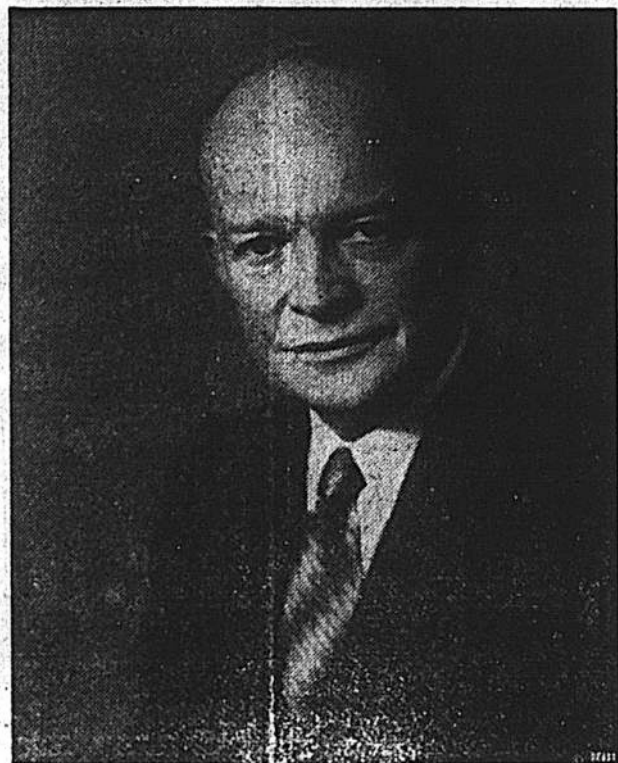

DIRVA

THE FIELD

Eisenhowerio kelionė į Korėją

300,000 MINIA LAUKĖ IŠGELBETOJO. — ATVYKAU PAMATYTI IR SUŽINOTI, BET NE KALBĖTI. — PIRMOSE FRONTO LINIJOSE. — SMULKI VEIKIMO PROGRAMA, SUDE- RINTA SU VISO PASAULIO STRATEGIJA. — GRĮŽTA TIK GRUODŽIO 13 D.

Commodore viešbutyje, tiesiog virš Grand Central stoties New Yorke, dabar yra antroji Jungtinių Valstybių prezidentūra. Nors ten nėra nei vieno oficialaus valstybės pareigūno (tik būsimieji), tačiau čia dabar daromi didesni sprendimai, negu Washingtono Baltuosiuose Rūmuose, ir į čia daugiau pasaulio dėmesys kreipiamas.

Paskutinioji lapkričio savaitė čia buvo ypatingai gyva. Dar šeštadienį, lapkričio 29, ir net sekmadienį, lapkričio 30 sklido iš čia pranešimai apie naujus paskyrimus bei planus. Bet pirmadienį viskas aptilo. Antradienį nežymiose vietose laikraščiuose pasirodė žinia, kad Commodore viešbutyje buvo apsilankęs ka tik paskirtasis Darbo sekretorius (demokratas, Stevenson šalininkas, vienas iš unijų vadų), ir kad jį priėmė gubernatorius Adams. Tai galutinai parodė, Eisenhowerio New Yorke nėra ir kad jis jau Korėjoje. O ketvirtadienį jau buvo viešai paskelbta, kad būsimasis prezidentas išvyko į tą didžiąją kelionę jau šeštadienio rytą, praleido Korėjoje tris dienas ir dabar jau yra pakeliui atgal.

NUVYKO, PAMATĖ IR... GALVOJA

Eisenhoweris nei nežadėjo nuvykti, pamatyti ir nugalėti. Ir tenai jis pabrėžė — "neatsivežiau jokių stebuklingų vaisių". Korėjiečiai buvo pasirėngę jį sutikti labai iškilmingai. Apie 300 tūkstančių minia buvo susirinkusi Seule pamatyti savo "išgelbėtoją". Jiems teko kiek nusivilti. Eisenhoweris pareiškė: "Atvykau pamatyti ir sužinoti, bet ne kalbėti".

Tris kartus jis kalbėjosi su Korėjos prezidentu, kalbėjosi su fronto vadais, lankė įvairias fronto vietas, net tokias, iš kur buvo matyti pirmutinės mūsų linijos, aplankė karių ligonines, valgė su kariais pietus... Tiesa, tie apsilankymai vietoje buvo reikalingi "geram įspūdžiui" sudaryti, nes skubomis (daugiausiai lėktuvu) fronto perbė-

gimas nedaug tegali duoti reikalingų informacijų. Svarbiausias informacijų šaltinis buvo pasikalbėjimai su fronto vadais.

AR TAI PRIEŠO PASIKESINIMAS?

Apie valandą prieš Eisenhowerio išskridimą iš Korėjos radaras "pagavo" vienąolika priešo naikintuvų, skrendančių iš šiaurės Seulo link. Pakilo amerikiečių lėktuvai ir juos nušovė atgal. Jiems nepavyko priartinti prie Seulo arčiau kaip 50 mylių. Spėjama, kad tai buvo tik šiaip jau manevras — "neramsas gadinimas", nes prieš lėktuvus pasirodė žinia, kad Commodore viešbutyje buvo apsilankęs ka tik paskirtasis Darbo sekretorius (demokratas, Stevenson šalininkas, vienas iš unijų vadų), ir kad jį priėmė gubernatorius Adams. Tai galutinai parodė, Eisenhowerio New Yorke nėra ir kad jis jau Korėjoje. O ketvirtadienį jau buvo viešai paskelbta, kad būsimasis prezidentas išvyko į tą didžiąją kelionę jau šeštadienio rytą, praleido Korėjoje tris dienas ir dabar jau yra pakeliui atgal.

KOKIOS IŠVADOS?

Eisenhoweris jų nepasakė. Korėjoje jis buvo rimtas ir nekalbus. Viskas, ką jis pasakė, tai tik kad jis nesąs pesimistas, kad daug ką galima padaryti ir daug kas bus padaryta. Iš kitų jo prasarimų daroma išvada, kad Eisenhoweris nėra linkęs rizikuoti išplėsti karą. Vadinasi, jis nėra šalininkas plano bombarduoti Mandžiūriją ar kitais būdais tiesiogiai Kiniją pulsti. Bet neabejotina, kad jis yra visiškai nusistatęs: 1) iš Korėjos nesitraukti, 2) sustiprinti pačių korėjiečių kariuomenės naudojimą, 3) galbūt panaudoti ir Formozos kinų pajėgas, 4) greičiausiai pereiti Korėją į sustiprintą puolimą. Kol Korėjų tebėra kinų jėgos, tol negali būti kalbos apie amerikiečių pajėgų Korėjų sumažinimą, net ir korėjiečius daug daugiau įtraukiant į kovą.

Bet tai išvados, kurias galima padaryti ir be apsilankymo Korėjoje. Iš Eisenhowerio laukiamas visdėlio ko nors daugiau... Ir atrodo, kad jis yra pasiryžęs, jei ne daugiau, tai smulkiau suplanuoti veikimo programą, o svarbiausia — suderinti tą pro-

gramą su pasaulinio masto strategija.

"VIRŠKINIMAS"

Atgal grįžti Eisenhoweris nebeskuba. Iš lėktuvo jis persėdo į laivą ir čia bando iš lėto "suvirškinti" tas visas informacijas, kurias jis skubomis per tris dienas Korėjoje surinko. New Yorką težada pasiekti tik ateinančią šeštadienį, gruodžio 13 d.

Tačiau tas "virškinimas" vyksta plačiu mastu. Lėktuvais išskrido į tą laivą dar trys būsimieji vyriausybės nariai (du iš jų ir gen. Bradley buvo drauge su Eisenhoweriu Korėjoje), ir ten nuo pirmadienio prasideda posėdžiai — svarstymai, greičiausiai ne tik Korėjos, bet ir apskritai būsimosios politikos planų.

Vargu ar tie planai galės būti tuojau atidengti. Juk Eisenhoweris dar ne prezidentas ir jo numatytoji vyriausybė dar ne vyriausybė. Bet sausio 20-toji jau nebetoli. Nauja vyriausybė, atrodė, pradės darbą rimtai pasirodusi.

RYTŲ TIRONIJOS TEMOMIS

Šveicarų laikraštis "Neue Zürcher Zeitung" lapkr. mėn. pradėjo spausdinti naują romaną "Snipas", kurio autorius Paul Gallico. Romanas, kaip apibūdina jadvė, priklausys tai pačiai politinių romanų kategorijai, kaip Koestlerio romanas "Saulėlydis" ir Orveillo "1984".

Romano herojus yra amerikietis žurnalistas Jonny Race, kuris įsiskaito sau į galvą vykdyti satelitų kraštus už geležinės uždangos ir asmeniškai iširti, kaip komunistiniai režimai išgauna "kaltes prisipažinimus" iš tokių žmonių, kurie iš tikro jokio nusikaltimo nėra padarę. "Aš iširsiu, kaip jie tai daro", ir iširia savo kailiu.

VISAM PASAULY

- JT posėdžiuose prispaudus Rusiją dėl jos nuolatinių agresijų, svarstant agresijos apibūdinimą, Višinskis pareiškė, kad Lietuva ir kitos Pabaltijo valstybės pacy įsijungė į SSRS. Tai dar vienas baisus melas, iš tūkstančių komunistiškų melų.
- JAV komisaras Vokietijoje W. J. Donnelly iš savo pareigų pasitraukė. Pareigas eina jo padėjėjas Samuel Reber.
- Iš JT įstaigos jau pašalinta 18 JAV piliečių, įtartų esant komunistais.
- Atsistadinęs JT gen. sekretorius Triggvie Lie, jei nebus susitarta dėl naujo sekretoriaus, greičiausiai pasiliks iki savo tarnybos termino — 1954 m.
- NATO Europoje stato 126 naujus aerodromus.
- Pietų Korėja dabar turi savos kariuomenės 10 divizijų su 362,000 karių. Kasdien į kariuomenę paimama apie 600 naujų.
- Venezuelos krašto apsaugos ministeris pulk. Marcos Pezer Jimenez paskelbtas prezidentu. Kaip ten įvyko su rinkimų daviniais, iki šiol dar nėra tikrų žinių. Venezuela dabar turi apie 4,500,000 gyventojų. Jos plotas 352,143 kv. mylių.
- Korėjoje paskutinę savaitę vykdė dideli bombardavimai. 100 tonų bombų numesta į Chalsan kelių miazgą.
- Patvirtinus angliakasių įsivardą atlyginimą suiro Kainų Stabilizavimo komisija.
- Rytų Vokietijoje suorganizuotos policijos priedangoje karinės divizijos gauna vis daugiau rusų vadovų.
- CIO prezidentu, vietoj mirusio Philip Murray, išrinktas Walter Reuther, 46 metų auto unijos prezidentas.

100,000 dolerių Lietuvos Konsulo globoje

Apie 100,000 dolerių Amerikoje mirusių lietuvių turto dabar yra Lietuvos Generalinio konsulo J. Budrio globoje. Tai palikimai, kurie turėtų atitekti Lietuvoje likusiems mirusiųjų giminėms, bet kurie dėl esamų aplinkybių tiems įpėdiniams negali būti įteikti. (Į šią sumą neįskaityti toki patys palikimai, globojami Lietuvos konsulo Chicagoje).

Daug kartų tokiose palikimų bylose prisistato Sovietų konsulatų pasamdyti advokatai ir bando atstovauti Lietuvoje tikrai ar tik tariamai esantiems įpėdiniams. Mūsų konsulatui rūpestingai seka tokius atvejus ir visada įsikiša, kaip teisėti Lietuvos piliečių atstovai. Patiekdami Valstybės Departamento atitinkamus pareiškimus ir jau esamus teismų sprendimus, jie visada atstovovimo teisę laimi. Jie yra painformavę visą 48-ų valstybių teismus ir administracijos įstaigas apie teisinę Lietuvos padėtį ir Lietuvos padėtį ir Lietuvos klausimas tuo būdu yra tapęs žinomas visų šios šalies kampų įstaigose.

LIETUVAI PERMAŽAI TUO NAUDOJASI

Atrodo nenormalu, bet taip yra: Amerikos įstaigos dažnai kreipiasi į Lietuvos konsulatą Lietuva ar lietuvių liečiančiais klausimais, bet patys lietuvių, net ir tie, kurie tebėra Lietuvos piliečiai, dažnai užmiršta, kad dar yra Lietuvos konsulatai, arba daugelis ateina tik... Amerikos įstaigų atsiųsti.

Stai, kad ir tų pačių palikimų klausimu. Minėtieji palikimai, kurių negalima įteikti nežinia kur Lietuvoje esantiems ar jau nesantiems įpėdiniams, tam tikrą laiką yra konsulo globoje, bet tam laikui praėjus jie galėtų atitekti anų įpėdinių įpėdiniams, jeigu jie yra čia, šioje Geležinės uždangos pusėje. Bet kaip konsulatams gali sužinoti, ar jie yra čia ir kur jie yra?

Generalinis Konsulatas New Yorke yra sudaręs užsienioose

(ne tik Amerikoje) esančių lietuvių adresų kartoteką. Kartotekoje yra kelios dešimtys tūkstančių pavardžių. Tačiau daugelio jų nėra adresų arba tie adresai nebetikri. Į konsulato kvietimus pranešti jam adresus, palyginti, maža dalis teatsiliepia. Konsulatas seka bent tų lietuvių gyvenamųjų vietų pakeitimus, kurių pavardės paminimos laikraščiuose. Koks nedėkingas darbas! O kai atsiranda reikalus, konsulatas pats įsiekia to asmens, kuris iš tikrųjų turėtų konsulato įsiekoti, nes tai jo, o ne konsulato interesas. Jau yra buvę atsitikimų, kad čia mirusių lietuvių įpėdiniai buvo šiame krašte: konsulatas turėjo ne tik palikimą jiems iškovoti, bet ir juos surasti, kad galėtų perduoti... Viena tokia palikimo gavėja buvo surasta Vokietijoje. Čia, Amerikoje, buvo jos du broliai, kurie pretendavo pasidalinti tėvo palikimą. Konsulatas įrodė, kad yra ir jų sesuo, apie kurią jie nežinojo (ar bent sakė nežina) ir jai po to irgi teko atitinkama palikimo dalis. To dėka ji galėjo atvykti į Ameriką, kitaip būtų turėjusi likti Vokietijoje, kaip sirgusi džiova.

Daugelis mano, kad dabartinė aplinkybė Lietuvos konsulatams nebegali būti reikalingas. Ypač taip atrodo kairiariams nelietuviams Lietuvos piliečiams. Tokie būna nustebinti, kai Amerikos įstaigos, į kurias jie kreipiasi, pvz., profesijos teisių pripažinimo reikalais, pažvelgę į jų dokumentus, pareiškia: "Visų pirma nuvykite į Lietuvos konsulatą, ten ir ten, gaukite iš ten dokumentų patvirtinimą, gaukite tokius ir tokius pažymėjimus, tada galėsite pradėti kalbą".

Tačiau yra ir tokių, kurie rūpestingai laiku pratęsia savo lietuviškus pasus, atžymi savo adresą pasikeitimus. Jei visi taip elgtųsi, dažnai turėtų naudotis ir žymiai palengvintų konsulatų darbą, padėtų jų tarnavimus padaryti tobulius. Yra vienas pilietis, kuris jau apie 30 metų gyvena Amerikoje, o reguliariai pratęsia savo lietuvišką pasą.

KREIPIASI IR PREKYBINĖS IMONĖS

Konsulatų sąrašuose radusios Lietuvos konsulatų vardus, prekybos įmonės kreipiasi su klausimais dėl eksporto galimybių į Lietuvą... Tokiais atvejais konsulatas negali šiuo metu nieko gera atsakyti, bet jis nepraleidžia progos neišdėstęs, kas yra su Lietuva atsitikę ir kokios galimybės būtų, jei Lietuva būtų ištraukta iš anapus geležinės uždangos.

Šiais keliais, per įstaigas, per teismus, per prekybos įmones diena iš dienos, laša po lašo, konsulatams sklaidžia informaciją apie Lietuvos padėtį.

POLITINĖJE APLINKOJE

Konsulatams bei jų padėjėjams dalyvauja visuose visuomeniniuose bei politiniuose susirinkimuose, kur yra progos Lietuvos reikalais tarti žodį. New Yorko

DAILĖS PARODA CLEVELANDE

Lietuvių dailės parodos, ypač kolektyvinės, nėra dažnas reiškinys. Yra labai daug priežasčių, kurios sunkiai nugalimos: tremties sąlygos atsidūrę dailininkai mažai uždirbdami dažnai nepajėgia net savo kūrinių tinkamai įrengti, nepajėgia didelių atstumų kūrinius pervežti, dar sunkiau patiemis į parodos rengimo vietą nukeliauti. O pagaliau, ne kokios ir kūrimo sąlygos. O vis dėlto tai vienoje tai kitoje vietoje tokios parodos įvyksta, jose parodomos mūsų dailininkų kūrybinis pajėgumas, reprezentuojamas lietuvių dvasinis turtais. Tokias parodas surengti reikia surasti ir entuziastą rengėją.

Clevelande 10 dailininkų: Adomo Galdiko, Vytauto Ignatavičiaus, Vytauto Jonyno, Antano Kairio, J. Pautieniaus, Miko Šileiko, Igno Šlapelio, Adomo Varno ir Kazimiero Žilinsko paroda vyko nuo lapkričio mėn. 29 iki gruodžio mėn. 7 d. Iš viso buvo išstatyta 115 darbų. Paroda kūrimo technika, dailės mokyklomis, labai įvairi, meninių pajėgumų matomai nelygi, rengta labai paskubomis, todėl ir su pasitaikiusiais organizaciniais trūkumais.

Parodą aplankė virš tūkstantis žiūrovų, nupirko 19 paveikslų. Lietuvių salė, kuri tokioms parodomis visiškai netinka, sumanių rankų buvo taip sutvarkyta, kad tie trūkumai buvo privesti prie minimaliausių. Parodos rengėjas buvo Kultūros Fondo skyrius, gi organizacinę parodos rengimo komisiją sudarė: pirm. Ignas Malinauskas, nariai — K. Žilinskas, V. Rauliškis, V. Ignatavičius ir arch. inž. E. Kersnauskas.

Į parodą atidarymą, be Clevelande esančių dailininkų, iš Chicago buvo atvykę: Adomas Varnas, Ignas Šlapelis ir J. Pautienius. Adomas Varnas kalbėjo parodos atidarymo proga, gi Ignas Šlapelis dailininkų pagerbime. Kiti dailininkai į parodą negalėjo atvykti.

Dailės parodos surengimas, Clevelando lietuvių kultūriniam pasireiškime, nauja kregždė. Šis miestas tokios apimties lietuvių dailės parodos dar nebuvo matęs. Bet lankytojų galėjo būti ir daugiau. Ir paveikslų, palyginti, neperdaugusia parduota. Ypač apgailėtina, kad mūsų dailininkų kūrinių labai mažai domėjosi čia esančios biznio žmonės ir įvairūs, gerai įsikūrę profesionalai.

konsulato atstovas kas metal dalyvauja specialiose Colgate universiteto organizuojamose diskusijų konferencijose tarptautinės politikos klausimais. Jie taip pat rūpestingai seka ir renka dokumentaciją Jungtinių Tautų Organizacijos posėdžių metu, tuo talkininkaudami pasiuntinybės ir kitų Lietuvos išlaisvinimo veiklos organų darbu.

Visų ir prekybinių reikalų konsulatų darbe dabar yra visiškai susiaurėję, bet yra atsiradę kiti darbai, savo apimtimi dar didesni nei anie, buvusieji normaliais laikais.

(Iš Liet. Gen. Konsulato J. Budrio pranešimo spaudoje atstovams New Yorke).

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telephone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-ja (Inkorp. ne pelnui), 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: ENdicott 1-4486. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Iregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse — \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.00. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

KAS ir KUR

• Gruodžio 2 d. Paryžiuje Wag-ram salėje įvyko tarptautinis mitingas už pavergtuosius kraštus — prancūzų pusės kalbėjo parlamento nariai: R. de Saivre, P. Andre, Robert Bichet, J. De- nals, E. Faure ir Ernest Pezet.

• Mažosios Lietuvos Tarybos atstovas VLIKŲ Vykdomojoje Taryboje M. Brakas, ejęs į Informacijos Tarybos ir Bend- rinių Reikalų Tarybos valdy- tojų pareigas, lapkričio 26 d. iš Reutlingeno išvyko į Kopenha- gą, iš kur su šeima emigruoja į JAV-es. Į Vyk. Tarybą vieton M. Brako įėjo M. Gelžinis.

• Vykdamas į Vokietiją šveici- rijoje kelias dienas buvo su- stojęs min. S. Lozoraitis ir ta- rėsi su Dr. A. Geručiu.

• Literatūrai remti fondas Muenchene, Vokietijoje, šių me- tų literatūros premiją DM 1500 sumoje paskyrė iš Baltijos kraš- tų kilusiam literatui Freiherr Otto von Taube.

• Worcesteri kariuomenės šven- tės minėjimo invalidams, esan- tiems Europoje, suaukota \$58.

• Literatūros ir dainos vaka- ras, rengtas Brooklyne lituanis- tinei mokyklai paremti, pasise- kė gerai. Gauta nemažai aukų.

• Prof. J. Baltrušaitis, apie du mėnesius išbuvęs JAV, vėl grįžo į Paryžių.

• Rašytojas Emilis Skujeniekas, didelis lietuvių bičiulis, vieton sveikinimų atviručių Kalėdų ir Naujųjų Metų progą karo in- validams paukojo \$5.00. Jis kviečia ir kitus pasekti šiuo pa- vyzdžiu.

• Gabijos leidykla artimiausiu laiku numato išleisti šias kny- gas: Kazio Borutos "Mediniai stebuklai", Juozo Grušo "Pabu- čiavimas", Jurgio Jankaus "Po-

raganos kirviu", Guyde Maupa- ssant "Moters širdis", Vlado Andriukaicio "Audra žemai- čiuose", Stasio Būdavo "Didžio- ji siena" ir V. Mykolaičio-Puti- no "Kunigaikštis žvains".

• Gabija (335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.) prieš Ka- lėdas išleido dvi naujas knygas: Romain Rolland: Petras ir Liu- cija ir Liudo Dovydeno Per Klausučių tilytėlę. Pirmoji kas- tuoja 1.20, o antroji 2.20.

• Lietuvos Laisvės Komitetas dar prieš Naujuosius Metus iš- leidžia "Lietuvos" politikos žur- nalo 2 Nr.

Iš skaitytojų gautų pirmojo numerio įvertinimų matyti, kad "Lietuvos" žurnalas daugeliui patinka ir jis yra laukiamas.

Politikos žurnalas "Lietuva" leidžiamas kas trys mėnesiai, metinė jo prenumerata \$2.00.

Pinigus, piniginius orderius ir čekius prašoma siųsti šiuo ad- resu: "Lietuva", 4 West 57th Etree, New York 19, N. Y.

Ačiū Rėmėjams!

Prenumeratos pratęsimo pro- ga DIRVOS spausdinimo prie- monėms pagerinti auoko šie skaitytojai:

Ginski J., Chicago	\$2.00
Matusevičius A., Kenosha	1.00
Drabišius Petras, Cleveland	1.00
Daučanskas St., Chicago	1.50
Gečiauskas M., Manchester	1.00
Adamkavičius Ed., Bridgewater	1.00
Bruškevičius Ant., Canada	2.50
Antanavičius N., Nashua	1.00
Dober P., Youngstown	2.00
Plechavičius P., Chicago	1.00
Bajorinas St., Waterbury	1.00

Please him with this
Newest Gift

New
Norelco

DOUBLE-HEADER
Electric Shaver

Is he fussy about his appearance? Does he like to get his whiskers off quick and close? Does he appreciate precision made instruments? Then he'll like this newest electric shaver. Has 12 self-sharpening cutters. No pull. No burn. Revolutionary rotary action. Quiet running, real brush-type motor needs no lubrication. Light weight. Fits the palm naturally.

\$24.95
AC/DC

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave

EX 1-0911

AR ŽINAI?

1949 metais kas penkioliktą moteris JAV dažes plaukus. Šiandien kas penktoji amerikietė vaikšto dažytais plaukais.

Šiuo metu Amerikoje priskai- čiuojama 1 milijonas alkoholikų.

Sveikiausias oras yra Antark- čio srityje: nei dulkių, nei jokių bakterijų nėra.

Aliaskoje būna pakankamai šilta augalams augti 111 dienų per metus. Norėdami vasarą kiek prailginti, Aliaskos ūkinin- kai pavasarį savo apsnigtus laukus apibarsto akmens anglies dulkėmis. Kaip žinome, tamsi spalva sugeria daugiau šilumos. Tokiu būdu sniegas laukuose iš- tirsta pora savaitių anksčiau.

Neseniai New Yorke pabrango taksi. Tai įvyko pirmą sykį pa- skutiniųjų 18 metų laikotarpy.

Amerikos biblijos draugija yra įsisteigusi 1816 metais. Nuo įsisteigimo iki šių dienų drau- gija 50 kalbų išplatino 415 mil- lionų egz. Šventojo Rašto. Vien 1951 metais išplatinta per 16 mil. egz.

31% Amerikos vyrų savo vo- ką su savaitiniu uždarbiu at- duoda žmonai.

33% Amerikos automobilistų yra moteriškos giminės.

Amerikos gyventojai turi 67% pasaulyje išduotų gyvy- bės draudimo polisų.

39% Amerikos vyriškių 25-29 metų amžiaus tarpe yra nevedę. Airijoje tos pačios grupės vyrų nevedusių yra 80%.

1787 — Amerikos konstituci- jos paskelbimo metais — JAV turėjo 13-oj valstybių keturis milijonus gyventojų. Šiandien tas skaičius gerokai paūgėjęs — 150 milijonų ir 48 valstybės.

Amerikos įstatymai draudžia krašto vėliavą vartoti kaip pre- kybos ženklą.

New Orleano mūšis, paskuti- nis 1812 metų kare, laikomas vienu nuostabiausių Amerikos karų istorijoje. Tame mūšy su- sitiko 10.000 anglų su 5.000 A. Jacksono vadovaujamų ameri- kiečių. Amerikiečiai kovėsi taip sumaniai ir taip atkakliai, kad angliai, netekę 2000 vyrų ir sa- vo vado, turėjo trauktis. Ame- rikiečių nuostoliai tame mūšy buvo: 8 nukauti ir 13 sužeisti.

Nešeniai Amerikon per At- lantą buvo atskraidintas dram- blys. Jo kelionė kainavo 1008 dolerius (1200 svarų po 84 cen- tus).

Viena šveicarų pora, besilan- kydama Turine (Italija), nusi-

pirko Siamo veislės katę. Katė, vos 2 dienas tepagyvenusi pas savo naujuosius šeimininkus Berne, dingo. Vėliau paaiškėjo, kad katė grįžo į savo senuosius namus. Kelionėje, bėkrodama per Alpių kalnus, ji sugaišo 36 dienas. Senieji katės savininkai grąžino pinigų ir katės nebe- pardavė.

Bazelyje (Šveicarija) rasta savo bute negyva 68 m. a. našlė. Susekta, kad jos mirties prie- žastis buvo tokia: ji užkaitė pieną, o pati ėmė žiūrėti laik- raštį. Užviręs pienas išbėgo iš puodo ir užgesino degamųjų du- jų liepsną. Kambaria besiver- žiančios dujos pradėjo apsvai- gino, o vėliau nunuodijo užsi- miršusią senelę.

Washingtonė jau rengiamasi inauguracijos iškilimams. Norin- tieji jau dabar gali nusipirkti bilietą sėdimai vietai, iš kurios galės stebėti iškilimų paradą. Viso bus įrengta 60.000 sėdimų vietų. Bilietų kainos nuo 3 iki 15 dolerių. Prezidento Trumano inauguracijos iškilimų metu tie patys bilietai kainavo nuo 2 iki 10 dolerių.

Garsusis smuikininkas Paga- nini turėjo taip pat garsų smui- ką. Smuiko skambėjimas buvęs toks nepaprastas, kad klausyto- jų tarpe atsiradavo abejojant- čių, ar gali žmogaus ranka iš- žmogaus pagaminto instrumen- to tokius garsus išgauti. Buvo spėjama, kad pats velnias da- lyvaujęs virtuozo koncertuose ir nematomai vedžiojęs smuikinin- ko ranką.

Tas smuikas buvo pagamintas italo Guarneri de Gesu ir esąs vienintelis pasauly. Mirdamas Paganini smuiką dovanavo Ge- nuos miestui ir čia smuikas lai- komas miesto muziejuje, užant- spauduotoje stiklinėje dėžėje. Nuo 1841 metų, vykdamas ma- stro valią, muziejuje kasmet vyksta nepaprastos iškilmės. Notarui, muziejaus direktoriui ir trims muzikams dalyvaujant, nuo stiklo dėžės nuimamos ant- spaudos, vienas kvieštų muzikų groja smuiku lygiai 5 minutes, pasirašo aktą, kad smuikas skamba be priekaišto, smuikas vėl įdedamas dėžėn ir užant- spauduojamas, ir tuo iškilmės baigiamos. Niekas kitas išitus metus smuiko negali liesti, nie- kas be išvardintųjų negali smui- ko garsą girdėti. Kasmet smui- ku groti turi kitas smuikinin- kas. Jei šios sąlygos nebūtų iš- pildytos, Genuos miestas netek- tų smuiko nuosavybės teisių. Tokia buvo Paganini paskutinė valia.

Vr.

KAS
UŽSISAKE
DIRVĄ —
TAS NESIGAILEJO!

GERA KNYGA

GERIAUSIA DOVANA KALĖDOMS,
GERIAUSIAS DRAUGAS NAMUOSE!

Marius Katiliškis: UŽUOVĖJA, šiaurės Aukštaitijos kaimo buities vaizdai, 361 psl., kaina	\$3.50
August Gailit: TOMAS NIPERNADIS, plačiai išgarsėjęs esto August Gailit novelių romanas. Virš 300 psl., kaina	2.50
Kazys Binkis: LYRIKA, mūsų poeto K. Binkio eilėraščių rinkinys.	2.00
Liudas Dovydenas: BROLIAI DOMEIKOS, romanas, Lietuvoj laimėjęs valstybinę literatūros premiją.	2.50
Guy de Maupassant: KAROLIAI, didžiojo prancūzų novelisto Guy de Maupassant geriausių novelių rinkinys. 280 p., kaina	2.50
Balys Sruoga: KAZIMIERAS SAPIGA, veikalas iš gyvenimo 17-18 šimt. Lietuvoje. 270 psl., kaina	2.50
Bal. Sruoga: GIESMĖ APIE GEDIMINĄ, knyga mūsų jaunimui Pear Lagerkvist: BARABAS, 1951 m. Nobelio literatūros premija preminuota knyga. 212 psl., kaina	2.25
Kazys Boruta: BALTARAGIO MALONAS, viena geriausių knygų mūsų pokario literatūroje. 256 psl., kaina	2.50
Axel Munthe: SAN MICHELE KNYGA, plačiai pasaulyj išgarsėjęs veikalas. Dvi dalys, kiekviena po	2.50
P. Jonikas: GIMTOJO ŽODŽIO BARUOSE, kalbos dalykai Jieva Simonaitytė: AUKŠTŲJŲ ŠIMONŲ LIKIMAS, Mažosios Lietuvos buities romanas, 1935 m. Lietuvoj laimėjęs valstybinę literatūros premiją. 437 psl., kaina	3.50

RINKITES BET KURIĄ ŠIŲ KNYGŲ, IR NEAPSIVILSITE NEI VIENA.
UŽSAKYMUS IR PINIGAMS SIŪSTI ADRESAS:
TERRA,
748 West 33rd Street,
Chicago 16, Ill.

Naujų uždavinių akivaizdoje

SLA organizacijai reikia naujų jėgų

Nepastebimai keičiasi mūsų visuomeninio gyvenimo sąlygos. Nauji laikai pareikalauja ir naujų pastangų. Šie krašte ateiviai yra sukūrę nemažą organi- zacijų ir įstaigų, kurios per iš- tisus dešimtmečius gyvuodamos augo ir tvirtėjo. Bet visa ne- laimė, kad tie mūsų patriotai senesnieji ateiviai kai kurį lai- ką neturėjo jėgų prieauglio, kuris sustiprintų jų pradėtus darbus. Naujų ateivių į šį kra- štą ilgą laiką neatvažiuodavo, o čia gimes jaunimas iš dalies nu- sigrižo nuo savo tėvų grynai lietuviškos veiklos.

Todėl šiandien ir matome, kad daugelyje organizacijų visą vei- kimą palaiko jau pagyvenę žmo- nės. Jeigu šiandien dar tebeina darbas kaip ligšiolieji, tai jau visiems yra numatoma tolimes- nė ateitis, kada tie seni mūsų patriotai bus reikalingi įpėdinių, jų darbų tolimesnių vykdytojų.

Ši aplinkybė būdinga visiems šio krašto organizacijoms ir ypatingai Susivienijimui Lietu- vių Amerikoje. Dideli kapitalai sudėti šioje organizacijoje — yra ilgų dešimtmečių sutartino lietuvių darbo vaisius. Toji or- ganizacija, kurią mes šiandien pagristai didžiujame, gali ne- trukus pradėti silpnėti, jei tik mes visi nesirūpinsime jos nuo- latinu gaivinimu, naujų jėgų telkimu.

Susivienijimo seimai (pasku- tinysis įvyko šiemet Clevelan- de) išrenka į vyriausią vadovy- bę, eilę veiklių narių. Bet kokia bebūtų sugebanti centrinė va- dovybė, ji bus bejėgė, jeigu nors nuveikti, jeigu šios organizaci-

jos padaliniai — jos kuopos pa- sirodytų nepajėgios veikti. Tad šiandien yra didžiausias rūpestis kuopų vadovybės išlaikyti veik- lias ir darbingas.

Savo veikloje SLA remiasi savo kuopų darbingumu. Ir jei- gu ši organizacija lig pat pa- skutinių laikų, vis augo ir fi- nansiniu žvilgsniu tvirtėjo, tai galima pasakyti, jog kuopų va- dovybėms negalima šiuo tarpu padaryti jokių priekaištų, o at- virkščiai — jų darbu tik pasi- džiaugti. Betgi tenka pagalvoti ir apie ateitį, kada daugelis veiklių narių dėl vyresnio amžiaus norės pailsėti. Vadinasi reikia jau šiandien galvoti apie tuos laikus, kada ateis reikalas įieškoti dabartiniams darbuoto- jams pavaduotojų.

Susivienijimo vadovybė vyk- do nepaliaujamą naujų narių telkimo vaju. Ir čia yra ypatin- gai svarbu, kad visuomenė su- sirūpinusi šios organizacijos ga- jumu plačiai būtų informuota apie svarbiuosius dabartinio meto uždavinius. Nuo to pri- klauso visų iš centro išeinančių sumanymų sėkmingas vykdy- mas.

Susivienijimo sėkmingas vei- kimas bus užtikrintas tik tuo- met, kada patys šių dienų dar- buotojai, kuopų ir apskričių va- dovai pasirūpins pritraukti nau- jas jėgas, naujus energingus žmones, kurie nemutraukiamai rūpinsis SLA gerbūviu.

Šis reikalas yra toks svarbus, kad juo turėtų susidomėti visi, kam rūpi SLA ateitis.

A. Survila

GERIAUSIA KALĖDŲ DOVANA

Talentingai parašytas patrijotinis romanas iš Vytauto laikų. 1936 m. laimėjęs Švietimo Ministerijos literatūros premiją. Sko- ningai ir meniskai V. K. Jonyno iliustruotas. 404 psl. jau galima užsisakyti pas spaudos platintojus ir leidykloje

PATRIA Post Office Box 1291
Stamford, Conn.

Jau išėjo iš spaudos. Gaunama leidykloje ir pas spaudos platintojus

STIPRUS ŽOBARSČAS

AUSRELE

ELEMENTORIUS

PATRIA

PATRIA
Post Office Box 1291
Stamford, Conn.

Kaina \$2.25

RUNCĖ DANDIERINAS ŠILKAI IR VILKAI

Dainos vietinės ir sovietinės
P. Osmolskio piešiniai

Turiny: Lapė raudonsnapė; Jei ne galva, būtų šuva; Kauno miestas ir jo svietas; Geriau be vietos, negu sovietuos; skrisk, ponuli, į mėnulį. Ir t.t. Ir t.t.

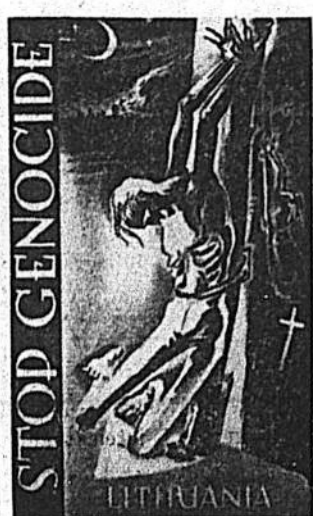
Knyga gaunama rašant šiuo adresu: L. Žitiukevičius, 1348 Willoughby Ave., Brooklyn 37, N. Y. Tel. HY 7-7109. Kaina — 1 doleris.

GERIAUSIA DOVANA BETKURIA PROGA — RAŠOMOJI MASINĖLE

Rašomosios mašinėlės visų geriausių firmų, lietuviškais, amerikoniškais ir kitokiais rai- dynais, gaunamos išsimokėtinai, o tam tikrais atvejais ir su gera nuolaida. Čia pat gaunami išsi- mokėtinai ir garsieji ELEC- TROLUX dulkių valytuvai.

V. BARTKUS
712 E. 92 St.,
Cleveland 8, Ohio
Tel.: LI 1-6716

STOP GENOCIDE

Atlik savo pareigą. Įsigyk ir ant visų laiškų bei siuntų klijuok "Stop Genocide" ženklelius. Tuo populiarinsi Lietuvos vardą ir jos kan- čias.

Surinktos lėšos bus pa- naudojamos kovai prieš Lietuvoje vykdomą genoci- dą.

Ženklelių ir visos "Stop Genocide" akcijos reikalais rašyti:

Lithuanian National
Martiology Section
P. O. Box 1202
Cleveland, Ohio

ŠVENTĖMS REIK VISOKIŲ DOVANŲ

Todėl Tamstoms ir pasiūlau:

1. Rašomasias mašinėles 'su lietuvišku ir kitų kalbų rai- dynais,
2. Šveicariškus laikrodžius.
3. Briliantinius ir kitokius žiedus.
4. Gintarinius karolius, apy- rankes ir kitus įvairius dir- binius.
5. Visokius lietuviškus meno kūrinius — rankdarbius, meniškias odos ir medžio dirbinius, tautinius kostiu- mus ir kt.
6. Foto aparatus, akordijonus ir daug daug kitokių pre- kių, kurios tinka dovanoms.

Prašau užsisakyti iš anksto, nes gali kankiuri pritrūkti prieš šventes. Didžioji dalis minėtų prekių yra gautos iš Europos. Tiesa, dar pamiršau Televizijos radio aparatus ir plunksnaočius "Pelikan" taipgi pas manę gau- site geroms sąlygom.

J. Karvelis,
3249 So. Halsted St.,
Chicago 8, Ill.
tel. DANube 6-1136

STUDENTŲ ŽODIS

Nr. 2

Redaguoja: K. Ostrauskas, R. Mieželis ir Vyt. Kavolis. • Red. adresas: Wm. James Hall 402A, Harvard University, Cambridge 38, Mass.

Nr. 2

Galvos, idėjos, vėjai

Klaiki iš tiesų mūsų tremties jaunimo būklė. Bene priderėtų jam susirūpinti, sužinojus sergančių besant baltia paviršutiniškumo liga, grasomam baltųjų svetimų kraštų ir mokyklų idėjų, sugebančiam tik šitą paviršutiniškumą matyti ir dvasiniai silpninančiose Vakarų gyvenimo aplinkybėse vis labiau veikiamam esant plokščiai, sumaterialėjusiam, idealizmo neturinčiam gyvenimo pradų (iš jaunimui skirtos spaudos).

Tie, kurių "širdyje tebėra gyva senoji Tėvynė Lietuva", jaučiasi ir prisipažįsta nebeįsivaizduojantys esą išlaikyti tremties jaunimo mūsų tradicijose ir papročiuose, visų pirma, regis, dėl to, kad šisai "tik menkystė mato ir ja žavisi".

La Rochefoucauld žodžiais į šitokias pat karunkėles amerikiečių jaunimo intencija yra jau atsakęs Adlai Stevenson: "Senieji ima skystis jaunųjų laikysena tada, kai jie patys nebegali duoti blogo pavyzdžio". Reikšmingi žodžiai — rimta priežastis, dėl ko daugelis prakalbų nepasiekia adresato: skundai ir retorika į jį nebeprabyla: žodžiais reiškiama pavyzdžiai nebesekami: jaunų galvos įsiskaido naujų idėjų — ar vėjų.

Jose formuojasi ateities Lietuva, ne senoji! Tikėjimas todėl, kad nesiduos jos užnagardžios "išlaikomos" mitologinio vystyklėliuose. Augti reikia ir plėsti horizontus; prometiškai atnaujinti tradicijas, o ne nešiotis jas, prisikabinus prie sėmėgos sagos. Kas, pagaliau, suprantama, kalbant apie tradicijas? Liaudies medicina? Vaisingumo ritualas? Mūsų minimas? Svirnelio lankymas gudžiais rudens vakarais? Ne visi papročiai šiandien lygiai priimtini.

Atgaudinti jaunimą nuo dabarties, sulaikyti jo vystymąsi sustingusiose formose siekia tikrai baltia paviršutiniškumo liga sergantys izoliacinistai, visai nežina sudėtinio, iš įvairių šaltinių skolinčio tradicines lietuvių (ar bet kurios kitos) kultūros pobūdžio. Jeigu keturiolika šimtmečių skolinasi iš slavų, nereikėtų stebėtis, jog lietuvių kultūrai šiandien trūksta, kad jį būtų kūrybinga, anglosaksisko elemento. Už Vakarų bijančius tegalime sukalbėti karunkėles.

Metas, pagaliau, deramai pasipriešinti drąsai skleistį nesveikus ir prislegiančius šnekalus apie jaunimo pagėdimą. Dabartinis jaunimas gilesnis, daugiau išgyvenęs, negu ankstyvesnės jo kartos: kad jis mažiau deklamuoja patetiškai juokingų nesąmonių, nėra dvasinė menkystė, o priešingai, pirmasis žingsnis ilgame kelyje į intelektualinį subrendimą.

Ir kad mažai jis dalyvauja mūsų visuomeniniame gyvenime: ar ne dėl to greičiau, kad jame jis neturi vietos, kad visuomenė nėra į jį atkreipusi dėmesio, neparemia jo sunkioje kovoje dėl mokslo?

Kartų dvikova

K OSTRAUSKAS

Duotoji antraštė yra senas, žilas faktas, kurį turi pripažinti kas nori ir kas nenori. Tačiau mūsųose, ypač pastaruoju metu, ši neišvengiamybė yra sutinkama vyresniosios kartos kaip kažkokia naujiena, ir dažnai interpretuojama, kaip baltis tragedija, nors tikrumoje tai yra niekas kitas, kaip "garsusis", visišmas žinomas, vištos ir kiaušinio "konfliktas", ne vien tik šiandien, bet amžių begygyje nuolat savaime pasikartojantis reiškinys, gyvenimo perpētum mobile.

Susipažinkime trumpai su šioje dvikovoje kovojančiais.

Susismulkinus, reikėtų išskirti keturias kartas: jaunąsias, jaunąją, vyresniąją ir senąją. (Šis skirstymas, aišku, nėra pagrįstas vien tik metų aritmetika. Ji terminai tiesa, dirbtiniai, todėl jeigu jie kam nepatinka, tas gali savus nusi-kalti, nes ne afišoje esmė). Tačiau kalbamoje dvikovoje ne visos šios keturios kartos viena-dai aktyviai dalyvauja. Senoji, su pavieniu išimtin, jaučiasi savo vaidmenį suvadinusi ir da-linai pavargusi. Jaunąsiosios dar tebėra po tautiniai visuomeni-nio, kiaušinio lukštu. Tad "prie-šai" lieka: vyresnioji — subren-dusi dar ankstyvoje Nepriklausomoje Lietuvoje ir okupacijų metu ir galutiniai susiformavusi Vakaruose.

Kartų dvikova, kaip matėme,

buvo, yra ir bus natūralus gy-venimo reiškinys visur ir visa-da. Tad apie jį kalbėti, aiškintis, esant normalioms sąlygoms ir normaliems jo pasireiškimams, nebūtų jokio reikalo. Tačiau mū-sų dienų dvikova vyksta ne normaliose sąlygose ir todėl iš-pasireiškia nenormaliomis, daž-nai tiesiog liguistomis kovos priemonėmis. Tad laikas, atro-do, būtų abiem "priešams" at-sidengti kortas, nes jau kuris laikas "lošiant patamsėse", vie-no mūsų juokdary (gera, labai gera prasme!) žodžiais tariant:

"...absoliučiai tobulai"

viskas vyksta atbulai".

Grįžkime prie vištos ir kiaušinio. — Mes, jaunoji karta, be jokios nesveikų pretenzijų tei-giame, kad nesame kiaušini-sinis, bet mažųjų mažiausiai jau gerokai paūgėjęs viščiukas. Tai turėtų pripažinti ir vyresnioji karta, nes ji jaunąją moko. Ne-gi ji kiaušinių šviečia gyvenimo mokyklos suolan įsiritus? Ne-same, aišku, tokie nanyvūs, kad šiaušumėms prieš gyvenimo mokyklą iš esmės. Ta-čiau, būkime atviri, — mums jau nusibodo klausytis elemen-tariausių formulų dideliais žo-džiais, skambiu patosu. Tiesa, kol pati formulė teisinga, tai ir jos plakatą, kad ir rėkiantis, pusė bėdos. Bet mes daugeliu atvejų nesutinkame su kaiku-riais pamokymais ir persamais receptais, iš kurių, neva, semia-ma tautinė ir kultūrinė stiprybė, gi kurie mūsų supratimu, jau-najai kartai — ir tuo pačiu tau-

Vasarai baigiantis, lietuviško-ji Čičaga išgyveno tikras stu-dentiškas dienas. Buvo išsklau-ta, suvažiuota ir stovyklauta — ir vis nebuvo gana! Kiekvienas įvykis savaip pergyventa, o visi drauge jie ženklina, kad mūsų studentija aktyviai įsijungusi į visos mūsų bendruomenės kovą dėl jaunimo. Ryškiai kovos tikslai — išvystyti jaunūmenės lietuviškumą, suartinti tarpusa-vy, sucentuoti lietuviško mokslo einančio jaunimo soli-jarum.

NE KALĖDŲ SENIAI

Galbūt tūlas pasigies šiuose parengimuose dvasinio bei ide-ologinio turinio. Bet rengėjams buvo svarbu ne kurios pakraipos linkme pakreipti besiformuojan-čias asmenybes, o atkurti lietu-višką atmosferą, sykiu draugis-ką ir jaunatvišką. Dvi dorybės, kurių, apamai, mūsų visuome-niniame gyvenime tenka įsiekoti su žiburiu... ten, kur žymūs veikėjai, tarsi įsilinksminę Ka-lėdų seniai, ima draskyti vienas kitam daug mačiusias žilas barzdas ir jas vėlėti po gatvės purvus — kvietė dalyvauti ir jaunimą yra nepilnametę (ar ir pilnametę) suvedžiojimas.

Vienu atžvilgiu pergyvename

tos ateities — yra meškos pa-tarnavimas. Šiuo atveju mūsų mokytojas, vyresnioji karta, mums primena Oblomovą, kuris su didžiausiu įnirtimu verčia savo sūnų Andriušą (—jaunoji karta) pažinti ir suvirkinti h e r a l d i k o s "mokslo", visų mokslų mokslą, iš kurio šaltinių semiamą gili gyvenimo patirtis ir stiprybė. Mūsų mo-kytojas didžiu balsu be palovos šaukia apie tautos garbingos praeities nepaprastą reikšmę ateičiai; apie tremties mesija-nistinę paskirtį; apie mūsų kul-tūros žiedo kvapumą ir kultūri-ninkų (ar tik ne bolševikinis terminas?) pranašumą ir t. t. ir t. t. Galų gale randama tik viena bėda: n e r a j a u n i m o, taigi, nėra tos visuomenės da-lies, kuriai šis pamokslas tai-na komas! O jeigu jį kas ir randa, tai dar vystyklouse, akla, vos rimusį kūdikį. Tiesa, šis "kūdi-kis" dažnai išdrįsta prabilti. Tada mokytojas, argumentuo-damas senais, "išmėgintais" sa-vo autoriteto ir metų aritmeti-kos kriterijais: "nesubrendęs", "jaunas karštakošis", "mokyk-lo suole permaži tupejęs, kad galėtų kalbėti tokiomis klau-simais" ir t. t., piktai, dažnai ner-vingai (sic!) surinka: "Sėsk!", ir "pamokos" vyksta toliau (—jaunimo vėl nėra).

O vistik "kūdikis iš karsto keliasi" — jaunoji karta jau-čiasi ne tik užtektinai subren-dusi (kitai vyresnioji nekovofo su ja) išeiti gyvenimo arenon, bet ir patį gyvenimą — tautinį, visuomeninį ir kultūrinį — ma-tuoja savais, dažnai perferor-muotais mastais. Todėl ir į augščiaul mūnėtas, vyresniosios kartos reklamuojamas prekes, jų toli gražu visai nepaieigda-ma, bet nenorėdama susilaukti liūdną Andriušos likimo, žūri kritiškai: kaip visi kitaip su-pranta, o kaip atmeta.

Kas tai? Kriminalas? Išdavi-mas? — Anaipol!

Kodėl, kaip ir kas — sekant kartą.

Tarp studentišku užsimojimu

CAROLUS

laikus, primenančius tautinio atgimimo gadyne. Kaip tuomet svarbiausiu idealu buvo ne la-vintis partinio bilieto ideologi-jos dvasioje, o bendradarbiauti su kitais lietuviams, kurti lietu-viškas šeimas ir jaunimą lietu-viškai auklėti, taip ir šiandien... ne kultūrinį vertybių pirmiau-siai siektina savo bendruomeni-niu veikimu, ne priauglio kuriai nors "senai ir garbingai parti-jai", bet paprastai lietuviškumo. Todėl jaunimo išskyla į gamtą, patraukliai praveistas suvažia-vimas, net paprasti šokiai yra patriotiškesnė ir reikšmingesnė veikla, negu organizavimas to-kių Vasario 16 minėjimų, ku-riuose pūdomi lietuvių dides-ni oratoriaus garbai ir jo par-tijos naudai.

NEBLAIVOS PAZIOROS

Ankstyvos jaunystės konvul-siško idealizmo laikotarpis bu-vau šventai įsitikinęs, jog svar-biausias organizacinio veikimo su jaunimu uždavinys supažin-dinti juos su idėjomis. Įsitiki-nau, jog tai... pavojinga jiems patiems, nes paviršutiniškai su-pažindinti su idėjomis, (o pa-grindinai susipažinti tegalima sava galva), žmonės pradeda nebepažinti net savy pačių ig-norancijos. Vėliau maniau, kad kiekvienas organizacinis veikimas laikytinas teigiamu, kuris skatina lietuviškas šeimas ir su-sukuria jaunimą nuo girtuokliavi-mo. Artimesnis susipažinimas su realybe pamokė, kad pastarasis idealas palieka idealų srity. Gyvenime joksai realistas (mažiau blaiviais momentais visi esame linkę save tokiais laikyti) to ti-kėtis nebegali. Tat lieka — lie-tuviškos šeimos. Ir lietuviškojo gyvenimo verpetas. Ką tasai patrauks, tas jau sausas nebe-kels. Nebūtinai blogąja prasme. Yra mūsų tarpe ir kultūringų, patrauklių veikimo formų, ir tai tokios, kurios nepasistato sau per augstų tikslų... ir tuo būdu gali juos pasiekti. Užuo-skatinus bendradarbių cinizmą, juos pirmųjų meilės ir idealizmo kančių laikotarpyje išmokant siekti tokių idealų, kurių iš viso pasiekti negalima.

Kovoje dėl jaunimo rinktinasi tik tokios formos, kurios jau-nimą įtraukia į lietuviškojo gy-venimo verpetą. Pats jaunimas geriausiai žino tokias formas, ir, kada tam turi pakankamai iniciatyvos (bendrai dorybė, lie-tuviškos šeimos ir t. t.), turi pats jas kurti. Vy-resnės visuomenininkų kartos, apsunkintos praeities patyrimų ir nuopelnų našta, nesugeba

įsiekoti naujose tankmėse naujų tų. Tarsi ne kiekvienai kartai ateina nauji išganytojai, būna nukryžiuojami ir prisikelia savo pasekėjų dvasioje ir darbuose. Tarsi Aušros, Varpo ir Ateities laikotarpio idėjos yra paskuti-nis išminties žodis. Tarsi Voro-nezo, Steigiamojo Seimo šūkių būtų, kaip kalėdinė žvaigždė, pakabinata ant Empire State Building diriguoti sprausminių lektuvų ir skaldomo atomo am-žiaus siekiantį ir nenurimstantį žmogų!

IDĖJOS IR UŽKANDŽIAI

Kas siekia idėjų, tas jų su-ras. Ir bus jos naujos, nevaka-rykštės; šių siekti nereikia, jos pačios persasi. Bet, kaip sakytų, ne taiti turi būti pirminis mūsų organizacijų uždavinys, o pasiū-lymas to, kam yra paklausa. Ir jina! yra ne idėjos, kad ir kaip linksminančioms geroje draugijoje, o pramogoms. Taip ideologinės organizacijos pama-žu, bet tikrai tampa paprastais socialiniais sambūriais, paskai-tų ir kultūrinio vakarų etiketė-mis šauniai papuošančiais kit-kuo užimtas galvas. Tačiau jei-gu jaunimas taip nusiteikęs, paskaita turi pavirsti užkandžiu prieš šokius (kaip tai daroma ne viename amerikiečių akademi-niame klube). Jei paskaita gera, jina! savo gerumo dėl to nepa-ras. Jei jina! tačiau bus tokia kaip visuomet — klausytojai nieko nepraras. Klausytojai vi-suomet nieko nepraranda tose paskaitose, kurios jų net nepri-verčia užmiršti mandagus pa-siryžimo neparodyti nuobodulio.

Bendrai jaunūmenė tikrai būtų labiau sudominta, jeigu kas nors iš jos tarpo stotų ir skaitytų paskaitas, darytų pra-nešimus, tartų, duok Dieve, sa-varankiškų klaidų ir drąsių he-rezijų kupinus žodžius, svaidy-tųsi perkūnais... prieš bet ką... net prieš studentų sąjungos va-dovybę. Bet studentija nediršta. Net pačiuose didžiuliuose lie-tuviškos centrose nedirštama savo intelektualinėmis jėgomis pasiūlaistyti. Kviečiamos to-pačios, senai pažįstamos, garbin-gos jėgos, kurios jau nebeapa-kys ar neparodys nieko, ko jos nebūtų galėjusios prieš dešimt ir dvidešimt metų (šiandien to-kius pat dalykus saktų, mano akimis, nuodėmė nemaža).

Blogiausia, kad prelegentai, būdami be galo nutolę nuo šiandieninės studentijos, nesugeba pataikyti į jos interesus cen-trą. Vieni paskaitas paskaitas, puikiai tinkančias pasaulio lietuvių su-važiavimo politinės komisijos posėdžiuose. Studentų intelligen-cija ir visuomeninis subrendi-mas perversintas. Kiti studen-

RYTINIUOSE PAKRAŠČIUOSE

New Yorkas. Studijuojančių lietuvių visoje New York'o vals-tybėje priskaitoma iki šešias-dešimt, vien New York'o mies-tas turi bent dvidešimt tris įsi-registravusius studentus. Pasi-rinktos studijų šakos labai įvai-ruoja. Studentės krypta į hu-manitarinius mokslus, studen-tai daugiau linkę į techniką.

New York'o studentai yra su-sibūrę į gražų būrelį, sudary-dami Lietuvių Studentų Sąjun-gos New York'o skyrių. Studen-tija aktyviai darbuojasi. Jaučia jie ne tik savo uždavinį lavintis ir bendradarbiauti su amerikie-čiais, bet taip pat pareigą bend-radarbiauti ir savo tarpe. Arti-mame tarpusavio bendradar-biavime studentai įžiūri prie-monę išsaugoti mūsų gimtąją kalbą, mūsų gražius, senus pa-pročius ir, visų svarbiausia, lie-tuviškąją dvasią. Lietuviškos išlaikymas pats pagrindinis mū-sų studentijos tikslas.

Kitas svarbus punktas mūsų susirinkimuose yra lietuviškojo jaunimo auklėjimas. Studentija uoliai šaukiasi prityrusio vado-vo kultūriniam darbe. Galime duoti gražų pavyzdį: Prof. V. K. Jonyno paskaita viename iš mūsų susirinkimų. Pagrindinė paskaitos mintis buvo supažin-dinti studentą su didelėmis mū-sų tautos vertybėmis. Prof. Jo-nynas pabrėžė, kad Lietuva yra

turtinga savo kultūriniais lo-biais; ypatingai griežtą parale-lę pravedė su amerikonišku me-nu, kuris kaip toks neegzistuo-ja. Amerika įsiekio surikurti sa-vo tautinį meną, kurio niekad nebuvo ir negali būti. Vienintė-le Amerikos meno palaika gali-me laikyti coca cola buteliuką. Šiame palyginime galime įma-tyti, kiek aukščiau mes stovi-me savo meno vertybėmis. Kad šie dvasiniai lobiai nežūtų, jie turi būti ugdomi mūsų jauno-sios kartos; tik savo darbu ir pastangomis parsinešime šį brangųjį dvasinį turtą į Lietuvą. Be to, mūsų tauta žlugtų. Ši Prof. Jonyno paskaita buvo la-bai naudinga mūsų akademiniam jaunimui, tiek auklėjimo sri-tyje, tiek ir savo idealistinių ki-birkštelių uždegimu mūsų jau-nimo širdyse.

Paskutinį vaidmenį vaidina mūsų veikloje pasilinksminimai: iškylos, studentų alutis, Initium Semestri ar šiaip pasilinksmini-mai su programomis ir šokiais. Jie svarbūs kiek suartina mūsų kolegas, iškelia studentų vardą visuomenėje ir kiek jais galime pagelbėti studentų šalpos fon-dui.

Vilmanta Kareikaitė

Bostonas. Padėkos dieną Bos-tono studentai turėjo savo su-sirinkimą. Buvo tai vakaras "a la Pinneberg", t. y. kultūrinio pobūdžio valandėlė, daug kuo primenanti Pabaltijo Universi-tete lietuviškųjų korporacijų rengtus kultūrinius vakarus.

Pirm. Vytautas Černius, ati-darymas susirinkimą, pasveiki-no naujus kollegas-es, painfor-mavo apie Centrinės Valdybos vedamą studentų registraciją ir pranešė apie rengiamą rytinių pakraščių liet. studentų suva-žiavimą New York'e. Po atida-rymo žodžio sekė coll. Vytauto Kavolio referatas tema "Moks-las apie šeimą". Coll. Dalia Bar-mutė paskambino Beethoveno "Adachio" iš Moonlight serena-dos ir Albaniz'o Ispanų šoki, o coll. Antanas Suziedėlis paskai-tė humoristinių eilėraščių (pri-taiktų referato temai — taip pat apie šeimą). Pagaliau būta "inteligencijos" konkurso (su dovanom!), kurį vykusiai pra-vedė coll. Vytautas Černius. Konkursą laimėjo Janė Andriu-šaitė, gaudama vertingą do-vaną.

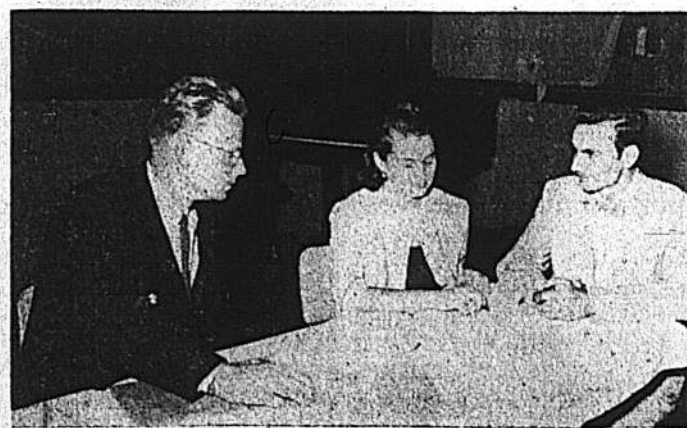
Pirmoji vakaro dalis baigta "Gaudemus Igitur". Gyva, an-troji dalis — šokiai ir žaidimai, padėjo pagrindus užsimegan-čiai lietuviškai studentikai (ne alučio prasme) nuotakai.

Vakaras buvo naujosios Val-dybos bandymas suteikti Bos-tono studentiskajam rateliui gile-snį turinį, duoti progos kul-tūriniam pasireiškimui bei stu-dentiškos dvasios išugdymui.

— T. V. —

Philadelphia. Vietos lietuvių studentų skyrius išsirikno nau-vyrų iš tiesų esama plepesnių, kaip priežodžiūose pagarsėjusių kumučių. Tačiau per studentų suvažiavimus kiekvieną nesu-teresuotą stebėtoją stulbino Re-faktas, kad mergautiškos bur-nos juose iš viso, plačiau, kaip slapta atodūsiai, neprisaveria. Studentams laipsniškai stipri-nant ginkluotųjų pajėgų eiles, vis labiau pasigendame studen-tų, kurios veikty. Laukiame, kitais žodžiais, sufragisčių am-žiaus — su vėliavomis, eisenō-mis, ir vyrams neišvirtsais pie-tumis. Laukiame nekantriai.

(Perkelta į 4-tą pusl.)

Studentų Sąjungos darbo suvažiavimo prezidentas: pirminin-kas Vyt. Juodka, sekretoriai: Milda Gulbinskaitė ir E. Jankus.

Padėkim mūsų skautams Australijoje

Šių metų pabaigoje Australijos skautai prie Sydney rengia 10 dienų Pan-Pacific Jamboree. Stovyklaus keliolika tūkstančių skautų iš Ramiojo Vandenyno ir Europos kraštų. Dalyvaus ir lietuviai skautai, nes Lietuvos Skautų Brolijos Vadija (Kana-doje) per Australijos rajono skautų vadeivą pavedė Sydney vietininkijai reprezentuoti lietuvius skautus šioje tarptautinėje skautiškojo jaunimo stovykloje. O šis reprezentavimas yra svarbus ne tik skautams, bet ir visiems lietuviams šioje tarptautinėje skautiškojo jaunimo stovykloje. O šis reprezentavimas yra svarbus ne tik skautams, bet ir visiems lietuviams šioje tarptautinėje skautiškojo jaunimo stovykloje.

Sydney lietuvių skautų vietininkija visu krupštumu rengiasi šiam žygiui. Organizuojamas preprezentacinis vienetas iš 10 skautų, repetuojama programa laužams, ruošiamą su skautų talka lietuvių tautodailės parodėlė. Dirbamas lietuviškas kryžius, kuris liet. skautų stovyklavietėje bylos apie mūsų tautos kančią, ruošiami projektai tradiciniam papuošimams ir pn. Kaimečiai nuo Baltijos — estai ir latviai skautai taip pat dalyvaus šioje stovykloje su savo vienetais.

Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyba kiek galėdama moraliai ir materialiai remia skautų pastangas, kad lietuviai būtų kuo geriausiai reprezentuojami. Tačiau dėl lėšų stokos ALB negali pakankamai efektyviai padėti. Kad ir 10-čiai skautų, bet išlaidų bus nemaža. Kiekvienas stovyklautojas turi

sumokėti po 10 australiškų svarų (\$25) stovyklinio mokesčio, neskaitant asmeninių bei viso vieneto reprezentacijai reikalingų lėšų. Reprezentacinis vienetas kreipėsi į visus Australijos lietuvius, kad paremtų jo sunkų uždavinį. Čia norėtusi atkreipti ir kitur esančių skautų bičiulių dėmesį į šį reikalą. Būtų labai gražu, kad ir iš kitų kontinentų lietuviai paremtų Lietuvą atstovaujančius skautus. Jamborees atidarymo diena ne už kalnų. Gerieji lietuviai prašomi oro paštu siųsti aukas Sydney liet. skautų vietininkijos išdėnimui adresu: Alg. Bučinskis, 82 Flinders St., Darlinghurst / NSW., Australia.

BOSTONO SKAUTS PER RADIJĄ

Sekmadienį, lapkr. 30 d., Bostono "Baltijos" vietininkijos jaunosios skautės Minkų radijo programoje suvaidino trumpą vaizdelį iš DLK Gėdimo dukters Aldonos gyvenimo. Tenka tik gerėtis gražiais skautų pasirodymais per radiją. Lauktina pasirodymų ir skautų, kurie jau ilgoką laiką tyli.

PUIKUS "SKAUTŲ AIDAS"

Jaunuosius skaitytojus pasiekė dar vienas puošnus ir turiningas "Skautų Aido" 11-sis Nr. Turinys yra sl. P. Daukno "Lietuvos Kariuomenės šventė", sktn. kun. J. Vaišnio, S. J., — "Lapams Krintant", Nelės Malalaitės — "Tuščios Varpos", E. Pyle — "Tolimas Kelias Namų", apstu naudingų rašinių skau-

tams ir jaunesn. skautams, gausi kronika ir daug gražių iliustracijų iš skautiškojo gyvenimo. Miela pranešti, kad ir skautės bei jų vadovės kaskart vis skaitlingiau pasireiskia su savo plunksna "Sk. Aido" skiltyse. Jų mintys įneša daug gyvumo ir šilumos.

"Skautų Aido" platinimo vajuus jau palengva ima įsisiūbinti: pagarsinti pirmieji prenumeratoriai, pirmieji vienetai įsijungę vajuus ir t.t. Tačiau — viena kregždė dar ne pavasaris. "Sk. Aido" administracija laukia gausios tartininkų būrio.

Mieliesiems tėvams ir skautų bičiuliams primename, kad "Skauto Aido" prenumerata yra nepalyginamai geresnė Kalėdinė dovana jaunimui, kaip bet kokie žaislai ar saldumynai. Neskriauskiute savo vaikų, bet nedelsdami užprenumeruokite jiems "Skautų Aida". Administracijos adresas: J. Pažera, Box 1003, Station C, Toronto, Ont., Canada. Kaina metams tik \$3.

Seniausias ir gražiausias lietuviškas žurnalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$3.00

Susipažinti siunčiamas

dovanai.

6755 So. Western Ave.

Chicago 36. Ill.

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY
CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY

"Coke" is a registered trade-mark.

šventės reikšia daugiau svečių... daugiau pataravimo. Leiks Coca-Cola padaryti švenčių valingumą lengvą. Turėk namie užtektinai... ir paduok ledo šautumo.

STUDENTŲ ŽODIS

(Atkelta iš 3 psl.)

Meninėje minėjimo dalyje K. Ostrauskas paskaitė iš V. Krėvės "Skerdžiaus" ir "Šarūno".

V. Rastas, baigęs veterinarijos mokslo Vokietijoje, Hannoverio, įstojo į Pennsylvainijos veterinarijos augstąją mokyklą, kur vienerių metų bėgyje žada įsigyti teisę praktikuoti savo

srityje.

J. Pabedinskas Board of Education rengiamoje televizijos programoje skirtoje Lietuvai davė bendrų žinių apie mūsų kraštą ir gyvenimą, kartu nušviesdamas nepriklausomos Lietuvos laimėjimus ir pirmosios veterinarijos augstąją mokyklą, kur dabartinės bolševikinės okupacijos pragaistinas pasėkas mūsų tautinei gyvybei.

AKADEMINIAME PASAULYJE

New Yorko skyriaus naują valdybą sudaro: R. Kezys (pirm.), V. Grajauskaitė ir St. Matyckas. Pirmininko adresas: 100 Cock St., Brooklyn 6, N. Y. Rengiamasi per Amerikos Balsą perduoti programą studentams Lietuvoje.

Vyt. Žvirzdys išrinktas Studentų Ateitininkų Sąjungos pirmininku. Į valdybą dar įeina: A. Merkėlis, A. Prapuolenytė, D. Valančiūtė, V. Kleiza, A. Sasas, J. Pažera, Box 1003, Station C, Toronto, Ont., Canada. Kaina metams tik \$3.

Laisvosios Europos Komiteto lietuviškosios stipendijos šiemetams paskirtos Vyt. Žvirzdžiui, V. Gyliai ir J. Ulėnui. Lietuvių Patariamąjoje Grupėje, kuri kandidatus LEK rekomenduoja, studentų reikalais efektyviai rūpinasi dr. A. Trimakas.

Kazys Narščius, S. Simas ir S. Šimoliūnas išrinkti lapkričio 9 d. naujai įsisteigusio Detroito skyriaus valdybą. 30 asmenų dalyvavo steigiamajame susirinkime. S. Šimoliūnas skaitė referatą apie studentų bendros veiklos reikalingumą, o S. Simas pravedė diskusijas apie skyriaus ateities veiklą. Lapkričio 15 d. jau surengtas susipažinimo vakaras.

Studentai Varpininkai ruošiasi netrukus Chicagoje išleisti Akademikų Varpą, periodinį leidinį.

Studentų suvažiavimas New Yorke. Sausio mėn. rengiamasi New Yorke sušaukti rytiniuose pakraščiuose studijuojančių lietuvių studentų suvažiavimą, dalyvaujant Bostono, Philadelphia, Worcesterio ir New Yorko skyriams.

Kalėdų atostogų metu Chicagoje ir New Yorke įvyks studentų ateitininkų studijų dienos. New Yorke organizuoja stud. V. Vyngantas, Chicagoje — Centro Valtyba. Manoma patiekti po 5-6 paskaitas, liečiančias ateitininkus, kaip studentišką bendruomenę, ir surengti meno-literatūros vakarus.

R. Mieželis, Vyt. Germanas ir R. Neimaniūtė išrinkti naujon Urbanos skyriaus valdybą.

C. Liūtas-Luth, Studentų Šalpos Fondo tarybos narys, išrinktas Lithuanian University Club, Chicago pirmininku 1953-54 m. Jis Amerikoje gips, prieš karą studijavo Vytauto Didžiojo Universitete.

Bostono studentų naująją valdybą sudaro Vyt. Černius (vice-pirm.) ir Z. Zarankaitė (sekr.). Pirmininko adresas: 21 Market St., Cambridge 39, Mass. Bostono apie 30 liet. studentų. R. Ošlapas, New Yorke, igaliotas rūpintis Baltijos Studentų Federacijos reikalais.

Studentų europiečių federacijos meniniam vakarė spalio 11 d. Chicagoje lietuvių įspūdinga prakalba atstovavo L. Grinius. Lietuvių Akademinio Sambūrio stipendijų ir pašalpų fondas netrukus numato pradėti skirstyti Montrealio universitetuose studijuojantiems lietuviams stipendijas.

Chicago lietuvių konferencija priėmė rezoliuciją, kuria jau-

nieji visuomenininkai kviečiami į Lietuvos laisvinimo darbą. Prie progos priimtina rezoliucija, atkreipiant dėmesį į faktą, kad beveik visi jaunieji visuomenininkai laisvą laiką praleidžia — užsidirbdami mokslo pinigais ir duoną.

Worcesteryje naujiems metams buvo perinkta valdyba, į kurią įeina Arvydas Maculevičius, Jurgita Zimavičiūtė, ir Petras Muliolis. Skyrius tikisi, kad naujoji valdyba jei kalnų ir neuvers, tai keletą kupstelių tikrai aplygins...

Studentų Sąjungos narių skaičius, prieš mėnesį 275, dabar jau viršija 300.

Iki gruodžio 27 d. prašome prisijusti medžiagą trečiam numeriui.

VILNIAUS UNIVERSITETE 1952 METAIS

Vilniaus universitete šiuo metu pagal planą turėtų studijuoti 3000 studentų. Esą septyni fakultetai (fizikos, matematikos, chemijos, gamtos, medicinos, girininkystės, ekonomikos) ir 66 katedros, kuriose Stalinui padedant galima išmokyti 23 specialybių. Nuo karo pabaigos 2000 specialistų jau atgaminta; vien šį pavasarį 500. Rudenį esą priimta 600 naujų studentų. Iš viso šiais metais suplanuota ir pavergtos Lietuvos augštojo mokslo įstaigos priimti 3500 studentų. Stojantieji į universitetus turi gauti iš komjaunuolių organizacijos ištikimybės paliudymus ir patys jai priklausyti.

Sovietinė propaganda dar skelbia, kad Vilniaus universiteto bibliotekoje šiuo metu esama 1,200,000 knygų, o jos skaltikyloje kartais sutelpta net 150 žmonių. Popieriuje egzistuoja 127 auditorijos ir 57 laboratorijos; tvirtinama, jog jų esama ir tikrovėje, nes kitaip nebūtų įmanomas privalomas marksizmo-leninizmo ir karinis auklėjimas, kuriam studentai, sakoma, turį paskirti beveik pusę savo studijų laiko. Šiam, turbūt, tikslui esą paskirta 300,000 rb. mokslo priemonėms įsigyti.

Paskaitos vis dar nukenčia dėl buržuaziško objektyvumo ir supuvusio liberalizmo...

NO BETTER
TERMS
ANYWHERE

LOANS TO
REPAIR, MAINTAIN,
MODERNIZE YOUR HOME
OR BUSINESS PROPERTY

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius)	2.25	Motulė paviljoje	0.60
Step. Zbarskas		Lazdynų Pelėda	
Aukštųjų šimonių Likimas	3.50	Meškiukas Rudnosukas	2.00
Ieva Simonaitytė		Vytė Nemunėlis	
Anglų kalbos gramatika	2.00	Namai ant smėlio	2.00
J. Kukanauza		J. Gilauda	
Anglų kalbos gramatika	1.00	Neramų buvo Laisvės Alėjoj	1.50
V. Kamantauskas		B. Daubaras	
Algimantas I	1.50	Nemunas	2.50
V. Pietaris		St. Kolupaila	
Algimantas II	2.00	Nusidėjėlė	2.00
V. Pietaris		K. Pažeraitė	
Aukso kirvis	2.50	Our Country Lithuania	5.00
Juozas Svaistas		V. Augustinas	
Barabas	2.25	Po Tėvynės dangum	2.00
Paer Lagerkvist		Zodžiai vytes Nemunėlio.	
Balutis	1.50	Paveikslai V. Augustino	2.00
J. J. Bačiūno leidinys		Petras ir Liucija	1.20
Baltaragio malūnas	2.50	Romain Rolland	
K. Boruta		Princas ir elgeta	1.20
Broliai Domeikos	1.50	Mark Twain	
O. B. Audronė (elėraščiai)		Pirmas rūpestis	2.00
Dangaus ir žemės sūnūs	2.50	Jurgis Jankus	
Vincas Krėvė		Pragaro povalstis	3.50
Dulkės raudonam saulėleidy	3.00	V. Alantas	
V. Ramonas		Partizanai už gelež. uždangos	2.50
Didžiosios atgailos	3.50	Daumantas	
R. Spalis		Per Klausučių ūlytėlę	2.20
Doleris iš Pittsburgho	0.80	Liudas Dovydnas	
Stepas Zbarskas		Pietų vėjelis	1.60
Gatvės Berniuko Nuotykių	5.00	Vytė Nemunėlis	
R. Spalis		Paklydę paukščiai I	2.20
Giesmė apie Gediminą	2.00	Jurgis Jankus	
B. Sruoga ir V. Petravičius		Paklydę paukščiai II	2.60
Gintaro pasakas	0.35	Jurgis Jankus	
Teta Rūta		Petras Širvokas	2.75
Gintariniai vartai	2.00	Juozas Svaistas	
N. Mazalaitė		Raudoni batukai	1.50
Gimtojo žodžio barose	1.50	Jurgis Savickis	
P. Jonikas		Ramybė man	0.80
Kazimieras Sapieha	2.50	J. Kėkštas	
B. Sruoga		Raguvas malūnininkas	0.25
Karoliai	2.50	V. Tamulaitis	
Guy de Maupassant		Raganai	1.50
Kupelis	2.00	Vincas Krėvė	
Ignas Seinius		Saulės laikrodžiai	1.00
Kalorijo, ir dolerai	2.00	Henrikas Nagys	
Vilius Bražvilis		San Michael knyga I	2.50
400 m. pirmajai Nemuno		Axel Munthe	
poemai	1.00	San Michael knyga II	2.50
Lietuvių Literatūra	2.00	Axel Munthe	
Pranas Naujokaitis		Šventieji akmenys	2.00
Lietuvių Tautos Kelias	3.00	Faustas Kirša	
M. Biržiška		Šventoji Lietuva	3.00
Lietuvių kalbos vadovas	4.50	Jurgis Savickis	
Red. prof. Skardžius		Tėvų pasakas	1.00
Lietuvių poezijos antologija	2.50	A. Giedrius	
J. Aistis ir A. Vaičiulaitis		Tolmieji kvadratai	2.00
Lekučio atsiminimai (jaunimui)	1.50	J. Grišmanauskas	
A. Giedrius		Tautosakos Lobynas	3.00
Lietuvių archyvas	3.00	J. Bala	
Bolševizmo metai		Ugnies pardavėjas	1.00
Lietuvos Valstybės		Balys Rukša	
Konstitucijos	0.70	Vaičių knygelė	1.80
Lietuvai Tėvynei	0.50	M. Valančius	
V. Nemunėlis ir Vl. Vijeikis		Vieneri metai ir viena savaitė	1.50
Lietuva tironų Pančiuose	1.50	B. Gaidžiūnas	
B. T. Dirmeikis ir V. Rastenis		Valentina	2.00
(Jonas Andriūnas ir Petras Svyrius)		A. Vaičiulaitis	
Mazasis Lietuviškalis —		Varpal skamba	2.50
Angliškasis Žodynas	2.00	Stasius Būdas	
Vilius Peteraitis		Vyturėliai Laukuose	0.75
Medinis arklys	2.00	Vikt. Šimaitis	
Eric Williams		Vilkas Meškeriojas	0.25
		Pr. Insrys	
		Zemė	4.00
		Red. K. Bradūnas	
		Žvaigždėtos naktys	1.00
		Augustaitis-Vaičiūnienė	
		Žmonės ant vieškelio	1.00
		Liudas Dovydnas	

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų šįsukite
DIRVA, 6820 Superior Avenue,
Cleveland 3, Ohio

LIETUVIŲ DIENOS

Iliustruotas mėnesinis žurnalas, leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis, užsakytinąs visiems.

"Lietuvių Dienos" duoda kiekviename numeryje per 40 puošnių, įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos.

"Lietuvių Dienų" kiekviename numeryje skaitytojas ras įdomių ir aktualių straipsnių, beletristikos ir informacinės medžiagos iš pasaulio lietuvių gyvenimo.

"Lietuvių Dienos" turi anglišką skyrių, parašai po nuotraukomis duodami abiem kalbomis, todėl šis žurnalas prieinamas ir čia gimusiems bei kiltautaičiams.

"Lietuvių Dienų" vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisijungus savo adresą. Metinė prenumerata 4.00 dol. Administracijos adresas: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

LIETUVIŠKA KNYGA — GERIAUSIA ŠVENČIŲ DOVANA

KĄ TIK IŠEJO ANICETO SIMUCIO PARUOSTAS

PASAVILIO LIETUVIŲ ŽINYNAS

Tai stambi ir pilna naudingų informacijų knyga, kurią gavęs džiaugsis kiekvienas. Reikalauskite lietuvių knygynuose, arba tiesiai iš redaktoriaus su užsakymu pasiųsdami penkis dolerius:

Mr. A. Simutis, 41 W. 82 Street, New York 24, N. Y.

Ar pažįsti šį kraštą

Kai žemės turtas kelia krašto pajėgumą

Amerika ir anglies gamyboje vadovauja pasauliui

Kad Amerika yra pasiekusi didelių augstųjų pramonės sričių, pirmoje eilėje tai aiškintina didelių žmonių ir mechaninės energijos susikaupimu. Be jau šioje vietoje apžvelgtų šio krašto pasiekimų įvairiose ūkio ir pramonės šakose, JAV vadovauja ir anglies pramonėje ir turėdama ištęklių apie pusę viso pasaulio gamybos, savo krašto gyventojus dar galės apmąstyti anglimis bent 4000 metų.

Anglis, būdama pati svarbiausia iš visų mineralų, ne visų pakankamai įvertinama, kai tik vienos valstybės — Pensilvanijos anglies vertė yra šešis kartus didesnė už gautą šiame krašte per visą laiką aukso ir sidabro vertę. Ir jei vakarų pasaulis ir pačios JAV pastaruoju metu vis labiau stiprėja kariniu požiūriu, tai čia vieną pirmųjų vaidmenų užima tas iš pažiūros paprastas, juodas ar rudas, gausiai žemėje randamas ir iškaskamas mineralas. Tai tikrai palaima, sakoma, kad šis kraštas tiek turi anglies ištęklių, jog jie net 100 kartų pranėša visų Pietų Amerikos kraštų anglies turis, o turtinga anglimi Europa šio mineralo atsargų turi tik apie ketvirtadalį JAV turimų rezervų. Paminėtina, kad apie 70% viso pasaulio anglies atsargų yra šiaurės Amerikoje (be JAV ir Kanadoje), o pačiose JAV anglies sluogsniai nėra vienodai pasiskirstę. Į vakarus nuo Uolotų kalnų (Rocky Mountains) rasime, palyginti, nedaug anglies ir jos didžiausi kiekiai iškaskami krašto vidury ir ypač rytuose, kur daugiausiai susikaupusi ir pramonė su savo įvairiomis šakomis.

Prekyboje paprastai anglis skirstoma į tris skirtingas rūšis — tai lignitas, bituminė anglis ir antracitas. Šios pasiskirsto dar į keletą smulkesnių grupių. Lignitu vadinama rudoji anglis laikoma pačia menkiausia anglies rūšimi. Ji nedaug tiekia šilumos, savy turi nemažą drėgmę. Su kitomis anglies rūšimis palyginus, krašte to lignito mažiau ir iškaskama ir jis labiau vertinamas tik tais atvejais, kai pritrūksta kitos anglies ir pasigendama pigesnės prekės.

Bituminė anglis — labiausiai paplitusi ir plačiausiai gaunama rūšis. Tai juodosios anglis, žymiai pranašesnė už lignitą, tačiau kai kuriais požiūriais menkesnis produktas už antracito anglis. Bituminė anglis — vadinama ir minkštąja anglimi, nesvari, deganti keliame dūmų. Kaip turinti mažiau vandens už lignitą, šioji anglis labiau tinka transportui. Geresnės šios anglies rūšys paverčiamos į koksą, virsta švaresne medžiaga ir plačiai vartojamos plieno ir geležies gamyboje. Pagaliau, antracitas tai kietoji anglis, turinti, palyginti, nedaug drėgmės, deganti teikiama melsvą šviesą ir deganti be dūmų, o jos šiluminė galia žymiai didesnė. Vis dėlto, tai brangesnis produktas, o tai aiškintina sunkesniais iškaskimo sąlygomis. Kai bituminė anglis dažniausiai žemėje randamos paliginiais negiliais sluogsniais, tai antracito klodai įvairiomis kryptimis dažnai giliau yra po žeme.

Kaip sunaudojama anglis? JAV iškaskama anglis pirmoje eilėje panaudojama kaip degamoji medžiaga geležinkeliams, energijos sukėlėjas įvairiose pramonės šakose, degamoji me-

džiaga laivuose, pagaliau, kaip šilumą, keltanti energija namų ūkyje. JAV geležinkeliai yra didžiausias anglies vartotojas ir tai suprantama, žinant, kad tie krašto geležinkeliai turi daugiau kaip 250,000 mylių bendro ilgio. Kiekvienais metais bėgiais rieda ne mažiau kaip 50 mil. prekių vagonų ir tvarkingas judėjimas gali būti įmanomas tik anglies dėka. Geležinkelių garvežiai anglies sunaudoja apie vieną ketvirtadalį visos gamybos. Ligi 1920 m. anglis krašte buvo naudojama kaip didžiausias šilumos ir energijos tiekėjas krašto pramonei bei namų ūkiui, tačiau vėliau, maždaug nuo 1931 m. žymiai daugiau pakilo sunaudojimas ir pati gamyba kitų degamųjų medžiagų ir energijos šaltinių, kaip žibalo (naftos), gazo ir vandens jėgos.

Jau minėta, kad anglis pramonėje atlieka ir žaliavos vaidmenį. Pvz. 1935 m. kokso gamybai sunaudota daugiau kaip 50 mil. tonų anglies. Nemaža virimo tikslams naudojamo gazo gaunama iš anglių. Be kokso ir gazo, anglis dar panaudojama kitų svarbių medžiagų gamybai, kaip cheminiam dažams, sprogstamosioms medžiagoms ir kt.

Kraštas turtingas anglies atsargomis turės ir turtingą pramonę ir iš viso savo įtaka įsivys pasaulį. Kraštas be anglies ir didelės pramonės negalės vaidinti žymesnio vaidmens. Šios teigimus patvirtina tai, kad pvz. vakarų valstybės — JAV, Vokietija ir D. Britanija gauna daugiau dviejų trečdalių viso pasaulio anglies ištęklių, o rytuose stambia anglies saviininkė laikytina Sov. Rusija ir Kinija, tačiau gamyba ten kenčia dėl politinio nepastovumo, dėl menko transporto ar dėl socialinių sąlygų.

Kur iškaskamos Amerikos anglis? Visoje eilėje valstybių, tačiau jų gamyba labiau išsiskiria šešiose krašto srityse. Apalačių kalnynas su Pensilvanijos valstybe laikomas žymiausia anglies gamybos sritimi visame pasaulyje. Čia gaunama apie 80% viso krašto anglies. Daug sąlygų lemia šių sričių didelį produktumą — geros rūšies anglies rūšys, vietomis lengvas iškaskimas (apsieinama be kasyklų šachtų), išvystyta mechanizacija ir kt. Pittsburgho rajonas tiekia gerą anglį gazo gamybai, o Pensilvanijos valst. pasižymi savo antracito ištękliais. Minėtinos šios srities "anglinės" valstybės V. Virginia, (antroji vieta gamybos dydžiu po Pensilvanijos), Virginia. Mašinų panaudojimo dėka šio krašto dienis anglies gamybinis pajėgumas žymiai didesnis negu kituose kraštuose. Pvz., kasyklos darbininkas minimoje srityje per dieną anglies gauna ligi 5-6 tonų, tuo tarpu japonų darbininkas jos pagamins tik vieną toną, o apie sovietinį žmogų duomenų neturima. Geros transporto sąlygos, didelių pramonės centrų artumas, tai taip pat veiksniai, skatiną šios srities gamybinių pajėgumą.

Kiti anglių rajonai jau mažesnės vertės. Meksikos įlankos srityje, nors čia anglių laukai didesni už Apalačių (ten 70,000, o čia — 78,000 kv. m.), tačiau keliuose valst., kaip Alabamoje, Missisipi, Louisianoje, Arkansas, Texas randamas tik lignitas. Vad. Vidurio, centrinės sritys su Missisipi slėniu, išsi-

skiria Illinois, Indianos, vak. Kentucky ir Michigan valst. su plačiais anglių laukais — daug kur anglis giliai po žeme ir jų kasimas brangus. Toliau lignito laukus rasime abiejose Dakotose, o bituminę anglį — šiaurės rytų Wyominge ir šiaurės rytų Montanoje. R. Mountains srityje (kalnuotos Montana, Wyoming vietos), gaunama daug geros anglies, tačiau dėl reto gyventojų tinklo, menkos pramonės ir tolimo transporto, gamyba nėra didelė. Anglis dar gaunama Utah, Colorado, N. Meksikos valst. Pagaliau, Ram. Vandenyno, Pacifiko, sritys savo anglies ištękliais labiau nepasižymi — maža ir menkos vertės anglis, tuo tarpu, kai žibalo ir vandens energijos panaudojimas Pacifiko pakraščiu valstybėse ir kitur vakarus yra labai paplitę ir nuolat auga, galėdami pakeisti ir anglį.

JAV nevisuomet vadovavo pasaulinei anglies gamybai. 1899 m. jos tą pirmenybę paveržė iš D. Britanijos su jos didžiuliais anglių laukais pietų škotijoje. Dabar tik viena vak. Virginia JAV anglies daugiau gamina kaip visa D. Britanija. Nors Amerikos streikai, pvz. 1949 m., suduoda skaudžius smūgius anglies gamybai (ji sumažėja net ligi 31%), tačiau pastaruoju metu anglies gavimas auga ir 1951 m. buvo pasiekęs 576,5 mil. tonų, jų tarpe bit. anglies ir lignito — apie 535 mil. ir 41,5 mil. t. antracito. Anglies gamyba didėja ir pasaulyje, pvz. 1950 m. ji 141 mil. t. didesnė kaip 1949 m. ir siekė 1,794 mil. tonų (jų tarpe lignito — 286 mil.). Sovietai, spėjama, 1950 m. anglies gavo 264 mil. t. D. Britanija — per 219 mil. t. ir V. Vokietija 1951 m. — 119,5 mil. (su Saaro kr. būtų 135 mil. t.). Eksporto srityje, JAV 1951 m. anglies išvežė 121% daugiau kaip 1950 m. — 64 mil. tonų. Kanada gavo bit. anglies 23,2 mil. t., V. Europa — 29,4 mil. t., kiti kraštai mažiau. Vis labiau didėjant anglies gamybai Europoje (V. Vokietija, Prancūzija) krašto eksportas pastaruoju metu mažėja, tačiau lygiagrečiai auga to vertingo žemės produkto pareikalavimas JAV sunkiajai pramonei, taigi ten, kur kalamas ginklas ateities įvykiams.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

Ar daug moterų buvo JAV valdžioje? Tik viena, F. Perkins, darbo sekretorius F. D. Roosevelt laikais.

Kiek parduodama paveikslų "magazinų"? 1,231 žurnalų — magazinų per metus parduodama apie 2 bilionus egz. Kaip per dabar A. Rūmų vykdomus tardymus pareiškė viena rašytoja, iš tų 1,231 "magazinų" tik apie 100 yra rimtesnio turinio, o visi kiti tetarnauja tik žemesniems politiniams sužadinti ir perpildyti "provokuojančių" merginų paveikslų.

Kuri JAV valstybė įgyta aneksijos kelių? Texas, 1845 m. D. Britanija kvietė ją prisijungti. Tai vienintelė valstybė, turinti teisę savo plotą padalinti į penkis dalis.

Kokios tautybės gen. Eisenhoweris? Jis yra gimęs JAV, Denison, Texas valst. Jo proseneliai vokiečiai ir šveicarai. 17 amž. Eisenhowerio šeima dėl religinių persekiojimų pabėgo iš Vokietijos ir įsikūrė Šveicarijoje. 100 metų prasilinkus šeimos palikuonys išvyko į Ameriką ir įsikūrė Pensilvanijos valst.

Kiek žmonių skaito šventąjį Raštą? Šiuo metu šv. Raštas JAV yra sumušęs išsiplatinimo rekordus. Rugsėjo mėn. 30 d. at-

IŠ LOS ANGELES LIET. GYVENIMO

Neseniai įsisteigęs Kultūrinis Sambūris gruodžio 7 d. vėl turėjo susirinkimą, kuriame buvo diskutuojama naujai besireikianti "žemės" ir "Literatūros Lankų" literatūrinę srovę. Pasutiniame susirinkime, kuris įvyko lapkričio mėn. 9 d., buvo pasikeista mintimis apie modernųjį meną. Diskusijoms įvairių padarė dail. P. Puzinas.

Jau išėjo iš spaudos "Lietuvių Dienų" gruodžio mėn. numeris. Šio numerio viršelį puošia Danos Nasvytytės išraiškos šokio šokėjos Australijoje; iš viso telpa per 40 puošnių aktualių ir įdomių nuotraukų iš lietuvių gyvenimo pasaulyje. Rašo: Juozas Audėnas, Dr. V. Bieliauskas, Bern. Brazdžionis, Al. Baronas, kan. M. Vaitkus, muz. J. Bertulis ir kiti. Prisijungus savo adresą, vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai. Rašyti: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, oLs Angeles 3, Calif.

"Lietuvių Dienų" leidykla jau leidžia antrąją dalį prof. M. Biržiškos "Lietuvių Tautos Kelio". Knyga pasirodys spaudos rinkoje apie vasario mėn. vidurį.

Los Angeles, Calif., miesto universitetuose siekia augštojo mokslo nemažas skaičius lietuvių. Organizuojamas Studentų Sąjungos skyrius. Visais reikalais kreiptis: D. Karaliūtė, 816

spausdinus patalsytą vad. Karaliaus Jokūbo šv. Raštą (The King James Bible) per 8 savaites jo išspauda 1,600,000 egz. ir tik per dvi pirmąsias dienas jo išplatinta milijonas egz. Tai rekordas knygų leidimo srityje šiam krašte. Arčiausiai tokio pasiekimo anksčiau buvo sulaukusi M. Mitchell knyga "Gone with the Wind", kuriai pasirodžius 1936 m. per 6 mėn. parduota milijonas egz.

Parengė V. AL.

N. Lafayette Park Place, Los Angeles 26, Calif.

J. Peters (Petraitis), vietos ALT-bos skyriaus pirmininkas ir kitų organizacijų bei draugų narys, gavo teisę į vietą. Jis į Los Angeles atsikėlęs prieš keletą metų iš Chicago.

Lietuviškoje veikloje atsižymėjusių lietuvių biografinis vardas "Žinomieji Lietuviai" jau

baigiamas ruošti spaudai. Leidžla "Lietuvių Dienų" Leidykla. Asmenys, kurie yra gavę anketas ir jų dar neužpildę, turėtų paskubėti tai atlikti. To leidinio reikalavimai: "Žinomieji Lietuviai", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

DETROITO BALF 76 SKYR.

Šių metų gruodžio 14 d. 12 val. 15 min. šv. Antano par. mokyklos patalpose šaukiamas vi-

suotinis — metinis BALF 76 skyr. susirinkimas. Susirinkimo dienotvarkėje:

- 1) Naujų 1953 metams valdomų organų rinkimas.
- 2) Išrinkimas atstovų į BALF seimą.
- 3) Detroito viešosios rinklėvos atgarsiai iš Europos.
- 4) Klausymai ir sumanymai.

Visi lietuviai prašomi šiame susirinkime dalyvauti, nes jis turės didelės svarbos ateinančiųjų 1953 m. BALF veiklai. BALF 76 Skyr.

WE GOT 'EM! NEW 1953 CROSLEYS

COME SEE THEM TODAY!
and you'll agree
You can see it BETTER on a CROSLLEY

only \$199.95

Including Federal Tax and Full-Year Warranty!

ONE OF 19 NEW MODELS * BIG-SCREEN TABLE TV
Full-room vision... sharpest, clearest picture in all television! Crosley full-year warranty covers both the chassis parts and the big picture tube! Cabinet shown is rich mahogany-finished wood... Available also in blond-finished wood at NO additional cost!

GET A DEMONSTRATION-EASY CREDIT TERMS AT

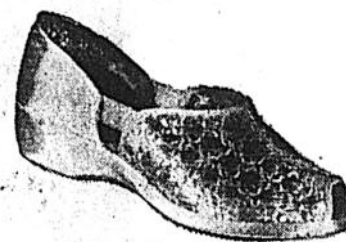
SUOPIS FURNITURE
6921 Wade Park Ave. EX 1-0911

Mes duoda ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S BASEMENT Kurpačių dovanos

Puikios ir patogios rūšys moterims ir mergaitėms

Raižyta Rayon Satino

3.49

Rūšis A

Pritraukiamai raižytos kurpaitės mėlynos, juodos ir raudonos spalvos. Dydžiai 5 iki 9.

Kailiu apvestos kurpaitės

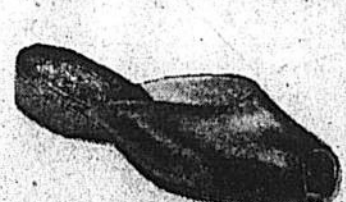

1.99

Rūšis C

Gėlių raštas išaustos kurpaitės su kailio apvedimu ir elastingu užkulnio diržuku. Mėlynos, raudonos ir juodos spalvos. Dydžiai 5 iki 8.

Tikros odos kurpaitės

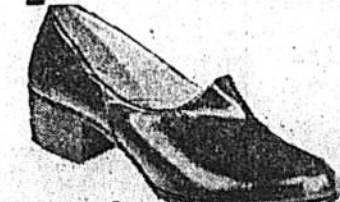

3.99

Rūšis B

Klasikiški pusbačiai tikros odos su minkštais padais. Raudonos, juodos ir mėlynos spalvos. Dydžiai 5 iki 8½.

Puspadžio išklotos kurpaitės

4.99

Rūšis D

Tikros odos pusbačiai su puspadžio išklotimo patogumu. Juodos ir rudos spalvos. Dydžiai 5 iki 10, B, D, E, EEE, plačiuose.

Telefona užsakymai priimami šeštadieniais iki 6:00 val. vak., sekmadienį 12:00 iki 6:00 val. vak., ir visą dieną pirmadienį 9 val. ryto iki 9 val. vak. Šaukite CHerry 1-3000.

The May Company's Basement Shoe Department

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

KOMUNISTAI ROPINASI ISSILAIKYTI WASHINGTON

Senatorių McCarran tik padėjus United Nations, pasirodė kas ten buvo susisukę lizdus. Pereitą mėnesį UN gen. sekretorius Trygvie Lie paleido iš tarnybos pirmutinį amerikietį, kuris atsisakė pasakyti ar jis buvo ar yra komunistas. Lie toliau suspendavo 12 kitų tarnautojų, kurie atsisakė savo ryšius su komunistais atskleisti.

Lapk. 13 iššokdamas per langą nusizūdęs buvęs augščiausias Lie patarėjas, Abrahams Feller, kurio nusizūdymą bandė pateisinti "persidirbimu", tačiau nusizūdymo priežastis buvo kai McCarran pradėjo reikalauti, kad jis pasakytų, ką jis žino apie kitus UN amerikiečius tarnautojus, ne apie save.

Kad už to daug kas slėpėsi, paaikškėjo gruodžio pradžioje, kai jau pats Lie pareikalavo visų įtariamų liudyti atvirai, nesidangstant penktu konstitucijos priedu, kuris leidžia įtariamam asmeniui susilaikyti nuo savęs inkriminavimo. Tuo pat laiku paleistas iš tarnybos kitas UN tarnautojas, Grank Coe, tarptautinio piniginio fondo sekretorius, kuris taip pat atsisakė pasakyti apie savo santykius su komunistais. Jį ir eilę kitų įtarė veikusiai Sovietų naudai komunistus pametus Elizabeth Bentley prieš tris metus, ir Whittaker Chambers (kuris taip pat tarnavo slapto Maskvos kūreriui išvežti iš Washingtono Alger Hiss'o State Departamente vagiamų paslapčių), po to kai Chambers komunistus pametė (jo liudymu Hiss dabar sėdi kalėjime kaip išdavikas).

Kodėl jie taip ilgai netardyti?

Priežastis jau buvo anksčiau minima, ir dabar dar aiškiau atskleidžiama. Truman ir Acheson atsisakė senato ir kongreso komunistų tardymo komisijai išduoti apie tuos įtartus asmenis davinius. New Yorke, kur komunistų tardymas vyksta, tardytojai skelbia, kad Teisingumo departamentas, kuris apie kiekvieną valdžios darbo įieškantį turi žinias, State Departamente ir Trumano įsakymu, atsisakė tuos davinius pateikti. New Yorko teismo vienas prišaikintų teisėjų skelbia, kad komunistai ir Sovietams artimi asmenys State Departamente buvo ypatingai grūdami į UN tarnybą.

U. S. generalinis prokuroras New Yorko distrikte, Lane, pareiškė, kad ir dabar, kai pradėta reikalauti apie įtariamus UN tarnautojus daviniai, vėliausia Trumano paskirtas Teisingumo Departamento sekretorius McGranery pareiškė jis norja pats "pirmiausia tuos davinius pažiūrėti ir patyrinėti ar kartais kas nebus neteisėtai įtariamasis ir nelegališka" New Yorko tardytojams prisikabinti...

Prie šito reikia pridėti, kad iki šiol tyrinėjamas Owen Latimore, prieš tris metus įtartas inžinierium visos Azijos politikos, kuri privedė prie Kinijos atidavimo sovietams, sukrėvė tokį kalną įrodymų prieš tą profesorį, kad jo byla jau pavedama teismui.

Komunistai stengiasi laikyti pozicijas

Respublikonams laimėjus, ir gen. Eisenhower'ui paskelbus komunistų apvalymo projektą, Eisenhower'o administracija gali būti lengvai apstatyta, kaip arčiau dalykus žinantieji skelbia. Beveik 2,000,000 federalės valdžios tarnautojų, su mažomis išimtimis skaitosi civiliniai

tarnautojai, jų tarpe ir tūkstančiai komunistų, komunistuojančių ir tiesiog Maskvos šnipų. Nauja administracija negali visus senuosius tarnautojus be priežasties iš darbų paleisti ir pastatyti naujus į jų vietas.

Komunistai ir jų prieteliai ypatingai susirūpino savo vietose išsilaikyti, ir jau turi planą, kaip dalykus žinantieji iš anksto skelbė, kad taip bus.

Kairieji federalės valdžios tarnautojai Washingtono turi planą nuraminti naująjį prezidentą, sutramdyti Federalį Investigacijos Biurą, ir įsigavę į tarnautojų aplikacijų skyrių, reikalą praveisti taip, kad tie raudonieji, kurie dar nepačiūti tardymams, liktų netardyti.

Planas yra toks: per rimtus, gerus prezidento Eisenhower'io prietelius įtikinti prezidentą paskirti specialę komisiją "studijuoti" komunistų efektą šalyje, ir patiekti rekomendacijas kokiais būdais praveisti priešingų elementų tyrinėjimą. Aišku, jokia komisija negali prieiti arčiau prie dalyko ko dar neturi savo įstaigoje Federalis Investigacijos Biuras.

Kai respublikonų valdomas kongresas to pareikalau, FIB turės tai komisijai visus savo turimus davinius pateikti, ką

Metinis ALTS Detroito skyriaus susirinkimas įvyko sekmadienį, lapkričio 30 d., buv. Lietuvių svetainės patalpose. Buvo aptartos skyriaus ateities veikimo gairės, paliesta nuveiktų darbų apžvalga ir išrinkta nauja skyriaus valdyba, kuri pareigomis pasiskirstė sekančiai: p. Šimoliūnas — pirmininkas, p. Baublys ir p. M. Sims — vice-pirmininkai, p. Petrauskas —

iki šiol Truman uždraudė daryti.

Raudonieji tiki, kad 1954 metais respublikonai vėl pralaimės, na o ta komisija, kuriai vadovauti gali būti įspraustas nekaltos išvaizdos asmuo, kaip Alger Hiss, gali, turėdama FIB davinius, apie žymesnius priešvalstybinius tarnautojus žinias nudėti į pat dugną, ar net paslepti visai, ir tyrinėjimą ir rekomendacijas vilkinti porą metų, nieko daugiau nedarant, iki kongrese įvyktų permainos... Tada vėl demokratai gali FIB priversti neišduoti žinias apie priešinguosius gaivalus. Per tą porą metų visi saugiai sėdėdami valdžioje galėtų padaryti daug žalos, kaip jų ir yra tikslas tose vietose sėdint daryti.

Tokios "bešliškos komisijos" paskyrimas naujai administracijai jau siūlomas...

Nauja ALTS valdyba Detroito

sektorių, J. Juška — išdinininkas ir p. Šarka ir Rekašius — nariais. Ligšiolinis skyriaus pirmininkas p. A. Kripas, jam toliau nebegalint eiti pirmininko pareigų, buvo susirinkimo vienbalsiai išrinktas skyriaus garbės pirmininku.

Po susirinkimo įvyko kulkūs užkandžiai ir jaukioje nuotaike besidalinant įspūdžiais prabėgo pora valandų.

Iš numatytų skyriaus ateities darbų bei sumanymų paminėti: šį pavasarį numatomas suruošti didelis koncertas, numatytas kvieisti paskaitininkas iš tautininkų centro, be to, pagal galimybes buvo siūloma suruošti porą uždarytų pobūvių, kultūrinių paskaitų visuomenei, pobūvių studentams remti ir t.t.

DIDELE TALKA

Daugeliui detroitičių gerai pažįstamas P. Vedeika tyliai ir atkakliai dirba didelį mūsų kultūros tautos darbą. Šis kuklus visuomenininkas ir nuosirdus tautininkas pats vienas suorganizavo keturius būrelius. Vasario 16 gimnazijai remti, o kiekvieną sekmadienį P. Vedeika sutinkamas prie šv. Antano bažnyčios, bejieskas šiam darbui daugiau tautininkų. Gal niekam šis reikalas ir nėra artimesnis ir geriau pažįstamas kaip p. Ve-

deika — buvusiam pačiam Diepholz'o gimnazijos mokytoju.

Viso Detroito yra berods dešimt gimnazijų remti būrelių: skaučių, ateitininkų ir keletos kitų pasižventusių tautininkų.

Tenka sutikti su DIRVOS 47 Nr. korespondento nuomone, kad Detroito lietuviškas gyvenimas yra gana apmiręs; galėtų ir gimnazijos tautininkų skaičius būti žymiai didesnis; vis dėlto gal be reikalo korespondencijoj nutylimos šviesesnės šio darbo pusės, ypač kai didelė šio darbo dalį dirba Dirvai gana artimi žmonės.

NEGARBINGA KONKURENCIJA

"Neringos" knygynas pamažu virsta lyg ir savotišku Detroito lietuvių kultūros centru: čia galima rasti visą lietuviškoji spaudą, knygos, meno dirbiniai bei lietuviškos muzikos plokštelės; be to, knygyno patalpomis ar pagalba pasinaudoja skautai, ALKOS meno kolektyvas, studentai, knygynas talkininkauja visų lietuviškų parengimų reklamėje, o kartkartėmis jo patalpose randa užuovėją ir BALF aukų rinkėjai.

Lietuviškos knygos platimas, deja, nėra pelningas verslas — ne pelnu, o tik atkaklumu

ir skaitančios lietuvių visuomenės moralinė parama laikosi ir "Neringos" knygynas. Gaila, kad šalia esančios lietuvių "drugstorės" savininkai neseniai pradėjo "Neringai" šiame darbe "talkininkauti" — ten, kamputyje, užpakalyje "comicy" ir bulvarinės amerikietiškos "literatūros" irgi "platinamos" lietuviškos knygos. Aišku, kad prie tiek daug "talkininkų" NERINGOS darbas gali pasidaryti per daug nuostolingas, juo labiau, kad nedidelė dalis lietuviškos spaudos ir keletas knygų platina ir bažnyčios prieangyje.

Lietuviškos knygos bičiulių tarpe girdėti pageidavimų, kad jau laikas būtų nuo šitokios negarbingos konkurencijos susilaikyti...

Malonu, kad daugelis leidyklių atsisako minėtiems "platinėjams" siųsti savo leidinius.

STUDENTŲ POBOVIS

Neseniai Detroito įsisteigęs Lietuvių Studentų Sąjungos skyrius lapkričio 22 d. buvo surošęs uždarytą savo narių susipažinimo pobuvį. Prie muzikos, dainų, šokių ir alučių praskaidrinto studentiško humoro vakaras prabėgo labai greitai. Pagendaudina, kad valdyba suruoštų ir daugiau panašių pobūvių, ypač nepamirštant tradicinio Finis Semestri.

Viso Detroito studijuoja apie 30 lietuvių studentų, iš kurių virš dvidešimt yra skyriaus nariai. Naujai išrinkta skyriaus

TINKAMIAUSIOS ILGIEMS ŽIEMOS VAKARAMS IR KALEDŲ DOVANOMS

KNYGOS

gaunamos iki Naujų Metų

beveik už pusę kainos

SLIAPTARNIAI Pirmą knygą, kurioje tiek daug pasakytą apie Amerikos lietuvių gyvenimo sunkumus, vargus ir kovas dėl lietuviybės. 652 puslapiai, Johno Šliupo, "dėdės" šerno ir kun. Dembskio atvaizdai, kainą tik 3 doleriai.

SIRDIES ROMANAI Amerikos lietuvių gyvenimo romanas; pirmas apie širdį; iliustruotas; 450 puslapiai; kainą 4 doleriai.

ČIKAGOS SEŠELIAI Septynios novelės, baistos už Upton Sinclair'io RAISTĄ; iliustruotos; 316 puslapiai; kainą 3 doleriai.

Visos 3 knygos tik už 6 dolerius! Bet šita beprotiškai numušta kaina galios tik iki Naujų Metų. Todėl nedelskite, bet kiskite į voka 6 dolerius ir siųskite: Dr. Alg. Margeris, 3325 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Persiuntimo kaštus apmokame. (52)

valdyba ateityje nori suruošti didesnę vakarą, kurio pelnas būtų skiriamas studentų šalpos fondui; be to, svarstoma priemonės, kaip padidinti lietuviško jaunimo domėjimasi studijomis.

Z. V.

May all your Christmases be bright ... AND SAFE

Death takes no holiday during the Holiday Season! He lies in wait for just one careless mistake. Don't make that mistake ... and you'll enjoy the very Merry Christmas we at Republic wish you.

LIGHTS—The life of the Yule Tree! Don't let them be the death of someone in your family! Don't attach too many light strings to one outlet. Make sure the insulation is not worn. And never, NEVER use lighted candles on your tree! Sure, they're pretty...pretty dangerous!

TRAFFIC—The place to enjoy Christmas most is at home...not a hospital...and certainly not a morgue! Don't ever drink and drive. Always drive carefully (remember, you can't stop on an icy dime!). And when walking, always cross at the crosswalks, with the lights in your favor.

FIRST AID—Don't let the excitement of Christmas cause even the smallest burn or injury to go untended! Keep a complete kit of first-aid supplies handy...know how to use them...then use them promptly! And keep your doctor's and nearest hospital's numbers by your phone...just in case.

TOYS—Be careful of sharp-edged toys! Dart games, air guns, archery and chemistry sets should be used only under adult supervision. Pick washable toys with non-poisonous dyes or paint. Avoid eyes, buttons and beads on dolls that can be yanked or chewed off. Safety first...fun second!

THE GREATEST GIFT is life and good health! The daily practice of safety, both at work and at home, insures peace of mind the other 364 days of the year, too. The co-operative efforts of Company and Employees alike have won 371 major safety awards for Republic Steel since 1930...an achievement its 70,000 men and women are proud of!

REPUBLIC STEEL

švenčių proga sveikina visus savo klientus ir gerbdami visų gražesnę ateitį pataria

SUSISIEKIME

Reikia taip elgtis, kad šventės praeitų namuose, o ne ligoninėje. Šventėse, jei ir reikia kur pajudėti, reikia vengti svaigiamųjų gėrimų ir ypatingai saugoti judėjimo taisykles.

PIRMOJI PAGALBA

Per šventes pasitaiko daug naujo triūso, todėl gali atsitikti ir visokių susižeidimų. Reikia turėti pirmą pagalbą reikalingų priemonių, o atsitikus rimtesniam susižeidimui tuoj šauktis gydytojo ar ligoninės pagalbos.

ŠVIESOS

Per šventes įrengiama daug naujų šviestų ir jos įrengiamos paskubomis. Reikia žiūrėti, kad visur būtų padaryta tvarkingai, kad būtų tinkama izoliacija, ypač gražiai apšviečiant eglutes.

ŽAISLAI

Šventėms perkama daug žaislų. Su žaislais taip pat reikia mokamai elgtis. Juos reikia nuplauti. Su žaislais tvarkingai reikia atsistinti, kad pirmas saugumas, o tik paskui džiaugsmas.

DIDŽIAUSIA DOVANA

Didžiausia dovana yra gyvenimas ir sveikata. Pastovus darbas, apdrauda ir kitokia priežiūra. Jei per visus metus tas turima, metal laikomi gerais. Republic Steel daugiau kaip 70,000 moterų ir vyrų tą suteikia.

REPUBLIC STEEL

Republic Building, Cleveland 1, Ohio

A GOOD PLACE TO WORK

A GOOD PLACE TO STAY

Clevelande ir APYLINKĖSE

VILNIEČIŲ SUSIRINKIMAS

Gruodžio mėn. 14 d., sekmadienį, šaukiamas visuotinis Vilniaus Kr. Lietuvos S-gos, Cleveland sk., narių susirinkimas. Jis įvyks Lietuvos Klubu patalpose, 11 val. 30 min.

TAUTINĖS SAJUNGOS SKYRIAUS VALDYBA

Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus naujai išrinktoji valdyba taip pasiskirstė pareigomis: Balys Gaidžiūnas — pirmininkas, Julius Smetona ir Kazys Karpius — vicepirmininkai, Juozas Leimonas — sekretorius, Julė Salasevičienė — išdėstytoja, Aleksas Laikūnas ir Antanas Zdanis — nariai.

Visais Tautinės Sąjungos reikalais prašomi kreiptis į Dirvos redakciją darbo metu.

IDOMI PASKAITA

Gruodžio mėn. 20-21 d. Clevelande įvyksta Vilties draugijos posėdis. Ta proga Tautinės S-gos skyrius gruodžio 20 d. 8 val. vakaro Lietuvos salėje rengia idomią paskaitą.

Ką žinome apie padėtį Tėvynėje. Paskaitą skaitys Vincas Rastenis. Į paskaitą kviečiami visi clevelandiečiai.

LIETUVIŲ KULTūros FONDO NARIŲ SUSIRINKIMAS

Gruodžio 7 d. įvyko L. K. F. narių informacinis susirinkimas, kuriame buvo padaryti valdybos narių pranešimai apie šiuo metu veiklą bei artimuosius L. K. F. ateities darbo planus.

Dr. Stasys Tamošaitis vienas L. K. F. steigėjų ir pirmasis jo pirmininkas, teigiamai įvertindamas Lietuvos Kultūros Fondo veiklą bei pritardamas ateities uždaviniams, palinkėjo plėsti ir už Clevelando ribų.

Ta proga Dr. St. Tamošaitis su ponu paskelbtam dramos konkursui paaugojo \$100.00.

SUMOKĖKIME BENDRUOMENĖS MOKESTĮ

Lietuvių Bendruomenės pagrindines lėšas visų pirma sudaro lietuvių mokamas solidarumo mokestis. Clevelando apylinkės lietuviai spalio 26 d. susirinkime nutarė tokio mokesčio už 1952 metus imti po 1 dol. nuo kiekvieno dirbančio lietuvių ir lietuvės. Jis nedidelis, kad būtų kiekvienam pakeliamas. Dėl to prašome visus jį sumokėti. Kiekvienas sumokėtas Jūsų doleris stiprina Lietuvos Bendruomenę, didina jos svorį ir leis įvykdyti jos siekimus. Tad atlikime kiekvienas šią bendruomeninę pareigą.

Bendruomenės solidarumo mokestį pagal mūsų susitarimą prašome mokėti "Dirvoj", Lietuvos Klube A. Baniui ir K. Gaižiui, Spaudos Kioske V. Rocevičiui ir kiekvienam valdybos nariui. Gerai žinome, kad pinigų iš Jūsų daug kas prašo, bet Lietuvių Bendruomenė yra visų mūsų organizacija, tad atiduokime kiekvienas ir jai priklausomą dalį!

Lietuvių Bendruomenės Clevelando Apylinkės Valdyba

MAIRONIO MINEJIMAS

Lietuvių Studentų Sąjungos Clevelando Skyrius š. m. gruodžio 21 d., sekmadienį, 11:30 val. Lietuvos salėje rengia Maironio 20 metų mirties sukakties minėjimą.

Studentų Valdyba kviečia visus lietuvius dalyvauti mūsų didžiojo Poeto pagerbimo šventėje. Įėjimas nemokamas.

Lietuvių Studentų Valdyba

AUKA BALFUI

Per Balfio 55 skyr. Clevelande, gauta pasiūsti Balfio centrui \$47.43 — iš Jonuškaitės koncerto pelno. Pinigus įteikė J. Smetona koncerto rengimo komiteto vardu.

PARAMA GIMNAZIJAI

Diepholzo gimnazijai remti komitetas Clevelande, Kalėdų švenčių proga pasiuntė Diepholzo gimnazijai surinktų iš Clevelando visuomenės aukų \$100.

SVEIKINTINAS ĮVYKIS

Šį sekmadienį naujosios parapijos bažnyčioje netikėtai "Ąžuolų" oktetas vadovaujamas p. J. Kazėno pagiedojo per 10 val. lietuvių pamaldas ketų giesmių. Giesmės sugiedojo jaunėdinačiai gražiai. Gaila, kad tas nebuvo paskelbta iš anksto.

BALFO RINKLIAVA

Tenelieka ne vieno lietuvių, kurie nepaaukotų vargstantiems lietuviams kituose kraštuose per Balfio rinkliavą, kur Clevelande vyksta visą šį gruodžio mėn.

Į KARIUOMENĘ

Šarūnas Peckus, aktyvus Čiurlonio ansamblio narys, išvyko atlikti karinės prievoles.

GRĮZO IS VOKIETIJOS

R. Bajoraitis, karinę tarnybą atlikęs Vokietijoje, grįžo pas savo suolius į Clevelandą.

KĖSTUTIS GAIDŽIONAS

praėjusį šeštadienį buvo iškviestas į televizijos stotį ir ten pasakojo apie save ir savo rašinius. Jis yra 13 metų, lanko St. Thomas mokyklą. Į televizijos programą buvo pakviestas už parašytą rašinį "Kuo aš noriu būti". Gavo visą eilę dovanų.

PADEKA

D-rui A. J. Kazlauckui už sekmingai padarytą vidurių operaciją ir rūpestingą gydymą, o taip pat visiems prisiminusiems mane sunkioje ligoje — reikiu nuoširdžią padėką. Vet. gyd. Tadas Gečas

L. K. F. NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

Gruodžio 31 d. L. K. F. rengia Naujų Metų sutikimą, kuris įvyks gražioje Tasty Shop salėje (107 Euclid Ave.). Clevelandiečiai maloniai prašomi iš anksto užsisakyti vietas pas valdybos išdėstytoją A. Laikūną, telef. EN 1-1082.

LIETUVIS ITALŲ FILMOJE

Šį ketvirtadienį Lower Mall kino teatras pradeda rodyti italų gamybos filmą "Raudonasis dangus" iš našlaičių gyvenimo. Vyr. vaidmenį dalyvauja prancūzų ir italų filmose pasizymėjęs Jokūbas Šernas, L. Nepriklaušomybės akto dalyvio J. Šerno sūnus.

KONCERTAI

Pittsburgho Simfonijos orkestro dirigentas William Steinberg atvyks diriguoti Clevelando orkestrą per reguliarius ketvirtadienio ir šeštadienio koncertus, įvykstančius gruodžio 18 ir 20 d. Bus išpildytos dvi Clevelande negirdėtos simfonijos. Kalėdinės "Twilight" koncertas bus gruodžio 21, sekmadienio popietę, 4:30 val., Severance salėje. Bilietai gaunami toje pat salėje.

PARDUODAMA

Zebenktės kailio (mink) apsiaustas (palerina) puikiam stovyje. Prieinama kaina. Pradome šaukti po 5 val. vakaro EN 1-5308.

GERIAUSIA DOVANA

Artėja Kalėdos ir Nauji Metai. Geriausia dovana yra lietuviška knyga. TREMTIES leidyklos išleistos knygos, gaunamos DIRVOJE ir kitose atstovybėse:

Igno Šeiniūnas "Kuprelis", kaina 2 dol.,

Vytauto Alanto romanas "Pragaro Pošvaistės", 430 pusl., kaina 3,5 dol.

R. Spalio novelės "Didžiosios Atgailos", kaina 3,5 dol.

Jurgio Savickio romanas "Šventoji Lietuva", kaina 3 dol.

R. Spalio nepaprastos intrigos jaunimui ir senimui apysaka "Gatvės Berniuko Nuotykių", 508 pusl., kaina 5 dol.

Visos TREMTIES leidyklos išleistos knygos įrastos drobėje. Tai gražios bibliotekos papuošimas ir geriausias pasirinkimas dovanoms.

Patobulinkit SAVO NAMUS vartodami MONCRIEF

SILDYMO ir ORO VESINIMO SISTEMA

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

GERIAUSIA KALĖDŲ DOVANA — JOSŲ PORTRETAS

Neatidėliok, atsilankyk šiandien ir turėsi portretą. Mes kalbame lietuviškai

EAST 79th STUDIO

1197 East 79 St.
HE 1-3535 EX 1-6716

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

VAKARAS — KONCERTAS

Gruodžio mėn. 27 dieną 8 val. vakare Lietuvos salėje, Rusų Draugija ruošia koncertą — vaidinimą: "Motėris ir vagis" Averčenko ir "Kazokai" Lubok. Koncerte dalyvauja solistas V. Bakūnas.

Po vaidinimo šokiai. Velks turtingas bufetas.

PARDUODAMI NAMAI

East 91 St. ir Superior rajone. Dviejų šeimų, po 5 kambarius. Laisvas.

8 kambarių, vienos šeimos, labai geram stovyje. Didelis skydas, 4 garažai.

Ray Nausneris, LI 1-9216
UL 1-3919 11809 St. Clair

KAMBARYS

Išnuomojamas kambarys Andel ir Superior rajone. Atskiras įėjimas. Galima su garažu. Teirautis tel. GA 1-9007 po 6 val. vakaro. (52)

TRIŲ MIEGAMŲJŲ MORINIS NAMAS

* 1363 East 95 St. Gasto šildomas vanduo. Garažas. Pertvarkyta virtuvė, baigiamas trečias aukštas. Banko įkainavimas. Kreiptis: CE 1-0546. (52)

Patark ir kaimynus, kad prumeruotų DIRVA

RENGIAMAS VAIDINIMAS

VI. Brazilio Dramos Studija ruošiasi Petro Vaidūno dramos "Sulaužyta priesaika" vaidinimui. Jis įvyks sausio mėn. 17 dieną, šeštadienį, L. salėje. Vaidinimą rengia Vilniaus Kr. Lietuvos S-gos Clevelando skyrius.

FILMOS NORWOOD KNYGYNE

Reguliari pėktadienio vakaro filmų valanda Norwood Branch knygyne, 6405 Superior Ave., bus gruodžio 12, 8 val. vakare. Įėjimas nemokamas, bet vaikai turi ateiti su suaugusiais.

Įvyks ir dvi savaitinės pasakų valandos vaikams Norwood Branch knygyne. Priešmokyklinė pasakų valanda bus ketvirtadienį 2 val. ir Vaikų pasakų valanda, tiems kurie lanko mokyklą — penktadienį 4 val.

ARENA

Geriausi Jungtinių Valstybių ir Kanados imtininkai ketvirtadienio naktį, gruodžio 16 d. Arenoje išbandys savo jėgas dėl \$27.500 ir kelių čempiono vietų. Pirmą kartą Clevelande įvyks tokios svarbios imtinės, kuriose dalyvaus 20 parinktų vyrų ir moterų. Bilietai dabar parduodami Arenoje ir Richmano krautuvėse. Užsakymams šaukite EN 1-3700 arba MA 1-0978.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba randai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apbraudos kompanijos pirm, nežu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS
716 Society for Savings Bld.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

NAMŲ REMONTAS, DAŽYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI

atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel. HE 2-0683 (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd. (52)

KALĖDŲ DOVANOS

Gražios, naujos, lietuviškos Kalėdų atvirutės.

Gėlės vestuvėms, pokyliams, laidutėms.

Nemokamas pristatymas. FRIENDLY FLOWER SHOPPE 6901 Superior Ave., HE 1-6339

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynystėj
7106 Superior Ave.

Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarimas Jums.

Modernūs portretai, vestuvių, šeiminių, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų švaidžių fotografas, dabar CLEVELANDE.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Parengiami vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atdara ir trečiądieniais.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

YOU Can Pass this

Smooth Shave Test

EVERY TIME

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave.

EX 1-0911

ŽMOGAUS LAIMĖ

Žmogus laimingas, kada laisvas nuo gyvenimo vargų, rūpesčių, ekonominių nedecklių.

Žmogus, nuolat taupydamas, tą laimę gali pasiekti ir iš ekonominių vargų išsilaivinti.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10.000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.
Trečiądieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE 1-2198

Cleveland, Ohio

P J KERSIS

716 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairuose apbraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metal simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENDicott 1-1763

ATIDARYTA NAUJA LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9727

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park

EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

Tautinė valstybė nėra hitlerizmas

P. Stravinsko "maistas" prieš prof. Roemerį

P. Stravinskas ir jo sekundantas J. Viekšnis į straipsnį apie "kviečius ir rauges" atsišiepė jau seniai išbandytu metodu: kadangi prieš keliolika metų Lietuvoje tautininkai buvo prie valdžios ir ta valdžia buvo suvaržiusi kitų politinių grupių reikšimą, tai dabar joks tautininkų laikraščio bendradarbis neturi teisės kalbėti apie toleranciją, arba jei gali kalbėti, tai tik iš kaltinamųjų suolu...

Neatrodo, kad būtų reikalinga daug kalbėti apie šitokios tezės nuoseklumą. Tuo keliu einant būtų galima griebti ir tolimesnę praeitį, pavyzdžiui, 1920-26 metus su anų laikų karo stoviais ir cenzūromis bei laikraščių redaktorių kalinimais; galėtumėm nukelti net ir į viduramžių laikus ir už anų laikų įvykius sodinti į kaltinamųjų suolą P. Stravinską su J. Viekšniu...

J. Viekšnis, sekdamas tuo pačiu metodu, iškelia net tokį klausimą: ar "Dirvos" bendradarbis buvo tokios pačios nuomonės apie toleranciją, kai buvo tautininkų partijos gen. sekretorium, kai spauda privalejo dėti VDV paruoštus straipsnius, kai laikraščiai negalėjo palikti tuščios vietos, kur cenzūra buvo ką nors išbraukusi, kai į Varnių ir Dimitravos darbo stovyklas buvo siunčiami visų pasauliečių žmonės, išskyrus tautininkus...

Kalbant apie tautininkų gen. sekretorių, reikia prisiminti, kad 1927-1940 metų laikotarpį jų yra buvę septyni. Iš jų tik vienas yra šiaipus geležinės uždangos ir yra buvęs "Dirvos" redaktorium. Jis tose gen. sekretoriaus pareigose yra buvęs 1931-35 metais, tai yra tuo metu, kai dar nebuvo nei VDV nei Dimitravos stovyklos, nei daugelio kitų dalykų, kuriais J. V. skundžiasi. O Varnių stovykla bei "patobulintoji" cenzūros sistema, jei neįklysto, buvo "išrastos" žymiai anksčiau... Tai koks tokio klausimo ryšys su tema?

Prie to būtų galima pridurti nebet tik štai ką. P. Stravinskas, nors ir ne tautininkų partijos žmogus, visgi buvo ne Dimitravos stovykloje (kaip turėtų

B. K. NAUJOKAS

būti buvę, jei J. Viekšnio teigimas būtų teisingas), bet buvo Valstybės Tarybos referentas, dalyvavo įstatymų projektų rengimo darbe. Valstybės Taryboje buvo parengti projektai ir tokių įstatymų, kaip Valstybės saugumo įstatymas, 1938 metų konstitucijos projektas, nesuskubtas paskelbti civilinės metrikacijos įstatymo projektas, kuriuo remiantis buvo įkurta ta garsioji Dimitravos stovykla.

Aš tačiau neklausiu, ar P. Stravinskas turi būti laikomas atsakingas už tuos įstatymus, nors jo bei J. Viekšnio pavyzdžiu, būdavo galima tvirtinti, kad P. Stravinskas, mažžiausiai, bendrininkavo Dimitravos stovyklos steigime... Aš žinau, jog P. Stravinskas atsikirs, kad jis arba tuo metu Valst. Taryboje dar nebuvo, o jei ir buvo, tai jis dirbo kita darba ir prie to reikalo savo piršto neprikišo. Na, bet tada jis ir jo sekundantas turi suprasti, kad dar mažiau prie to reikalų turėjo progos piršta kišti čia ar kažkur Sibire esą tautininkų generaliniai sekretoriai, kurių funkcijos buvo savos organizacijos organizacinių reikalų ribose ir kurie tikriausiai mažiau teturėjo progos dalyvauti tų įstatymų projektų rengimo darbe, nei bet kuris Valstybės Tarybos referentas...

Būtų per ilgą ir neprasminga nagrinėti visą eilę kitų minimųjų oponentų priekaištų, kadangi išvados įsiekiantieji skaitytojai, manau, patys sugebėjo įvertinti, kiek tie priekaištai pagrįsti. Mano tikslas čia sustoti ties visai nauju ir labai netikėtu P. Stravinsko iškeltu teigimu, būtent, ties teigimu, kad nacionalinės valstybės sąvoka esanti nacionalsocializmo padarinys ir kad Lietuva netgi nebuvusi nacionalinė valstybė.

P. Stravinskas iš šios sąvokos paminėjimo padarė tokį baisų dalyką, jog atrodo, jei mes čia dabar būtumėm denafikacijos teismų jurisdikcijoje, tai jis būtų į prokuratūrą ir rodytų ne tik j mane, bet ir į "Dirvą" bei visus jos bendradarbius, ragindamas juos tuo jau suimti ir teisti... Juk jis tvirtina, kad "Dirvos" žmonės dar Lietuvoje subrandintą fašizmo ir nacionalsocializmo mintį atsivežė su savim į JAV... Tai kažin, ar jau dabar laukti visiems "Dirvos" bendradarbiams, kad jiems būtų bendradarbiaus, kad jiems būtų pritaikytas "McCarrano" įstatymas? Tik pagalvokite: "Dirvos" žmonės — fašistai ir naciai, tas praeitį sekėlas išmugėlių ir Ameriką! Ligšiol tokius tvirtinimus skaitėme tik bolševikinėje "Tiesoje" ir jų atgarsiuose čionai — "Laisvėje" bei "Vilnyje"... Jiems į talką dabar atėjo ir P. Stravinskas...

Nacionalinės arba tautinės valstybės sąvoka yra atsiradusi daug anksčiau, negu nacionalsocializmas, ir su nacionalsocializ-

mu ji visiškai neturi nieko bendra.

Nacionalinė arba tautinė valstybė visiškai nereiškia, kad joje tautinės mažumos turi būti "vogelfrei" arba net "balvonai", kaip teigia P. Stravinskas, šitokią aiškinimą, nežinia kokių pagrindu, stengdamasis įdėti kaip tik į mano lūpas.

Atkurtoji 1918 metais Lietuvos valstybė kaip tik buvo tipinga nacionalinė valstybė. Nacionalinės šiais laikais yra kone visos nepriklausomosios valstybės Europoje ir daugeliu atvejų net Azijoje. Ar forma yra monarchinė ar respublikinė, ar valdymo tvarka demokratinė, autokratinė ar diktatūrinė — tai nenaikina valstybės nacionalinio pobūdžio. Tą ne "Dirvos" bendradarbis išgalvojo", bet P. Stravinskas pateko į keistą, nesuipratimą, tvirtindamas, kad Lietuva buvo ne nacionalinė valstybė, o demokratinė respublika... Toks pasakymas yra visiškai tolygus pasakymui "aš esu ne lietuvis, o demokratas"... Arba: "Tai yra ne automobilis, o Cadillacas"... Manau, kad nesusipratimo pobūdis čia yra pakankamai akivaizdus.

Griaudamas savo paties sugalvotą tvirtinimą ir visai nereikalingai įrodinėdamas žinomą bei negiginamą dalyką, būtent, kad "kitataučiai Lietuvoje nebuvo "balvonai", P. Stravinskas išskaičiavo visą eilę Lietuvos gyvenime pasizymėjusių kitataučių, pirmoje vietoje pažymėdamas profesorius Mykolą Roemerį. P. Stravinskas, matyti, dar nepamiršo pradinių prof. Roemerio konstitucinės teisės kurso paskaitų apie tautą — "natio" ir tautą — "populus". Bet savo tvirtinimu, kad nacionalinės valstybės sąvoka yra paimta iš nacių "korano", ir kad Lietuva nebuvo nacionalinė valstybė, P. Stravinskas kaip tik maištauja prieš tą patį prof. Roemerį. Nes vėlesnėse konstitucinės teisės kurso paskaitose prof. Roemeris kalbėdavo ir apie nacionalines valstybes, kaip naujųjų, ypač po napoleonių laikų reiškinį. Žinoma, tai nėra nei profesoriaus Roemerio "išradimas", o tai tik kalba apie esamus faktus, aptariamus visos eilės konstitucinės teisės mokslininkų veikaluose.

Gaila, neturiu po ranką prof. Roemerio konstitucinės teisės kurso ir negaliu čia konkrečiau priminti, kaip prof. Roemeris tą dėstydavo, bet kad nacionalinės valstybės sąvoka nebuvo naujiena dar prieš Hitlerio išgalvėjimą, ir kad prof. Roemeris ją irgi vartojo, kaip savaimę aiškų dalyką, pakankamai gali liudyti, kad ir šios citatos iš to paties prof. Roemerio veikalo "Dabartinės konstitucijos" (antrojo rinkinio), išleisto 1932 metais.

"Šitai per XIX amžių išaugo Balkanuose... eilė šių tautinių krikščioniškų europiečių rasės valstybių: Graikija, Rumunija, Serbija, Černohora, Bulgarija." (127 psl.).

"Kiekvienas šių tautų likutis, gyvenęs Turko tebevaldomose

Benedetto Croce

J. JAKSTAS

Pasklido žinia, kad š. m. lapkričio 20 d. Neapolio mieste (Italijoje) mirė eidamas 86 metus vienas didžiausių šių laikų galvotojų, Benedetto Croce.

Jis buvo gimęs mažame kaime netoli Neapolio. Septynioliktus metus eidamas jis neteko tėvų ir vienintelės sesers, žuvusių per žemės drebėjimą, ir buvo giminaičio paimtas į Romą ir mokslinamas. Nors giminės lenkė jį į teologinius mokslus, tačiau jis pasirinko pasaulinius ir čia anksti parodė nepaprastus sugebėjimus. Jo filosofiniai brendimai daug reikė studijos Romos universitete, kur profesoriavo garsusis Antonio Labriola, buvęs praeito amžiaus pabaigoj pirmas ir dar entuziastingas marksizmo propagatorius Italijoje. Jo ugningos, iš didelės erudicijos plaukusios paskaitos, ypač liečiančios istorijos filosofiją, grindžiamą istorinių materializmu, buvo ir B. Crocės atsidėjus. klausomos. Crocė tapo mylimiausiu Labriolos mokiniu ir jo intelektualinis bendravimas išnūtruko net jiems išsiskyrus. Crocė su pagarba vadina Labriolą "mio vecchio maestro", o šis pastarasis ilgai tikėjosi turėti jo asmeninę tinkamą įpėdinį. Tačiau mokinyms anksti nukrypo nuo savo mokytojo ir, kritikuodamas istorinį jo materializmą, ėmė kurti idealistinį istorijos supratimą. Nuo 1900 metų pradėjęs marksizmo kritiką, jis nesiliepė grįžti prie jos įvairiomis progomis per visą savo gyvenimą.

Iš Romos persikėlęs į savo gimtąjį miestą Neapolį, kur įsikūręs praleido beveik visą gyvenimą, jis tapo, gali sakyti, kabinetiniu mokslininku. Tačiau jis, kad ir užsidaręs tarp ketu-

Balkanų provincijose, turėjo greta, artimoje kaimynystėje, savo nacionalinį valstybinį centrą, į kurį jis orientavosi". (143).

"Jie pripažįsta, kad kitos tautų kultūrų kilmės tautos, gyvenančios šioje teritorijoje, norinčios ar norėjančios įkurti savo atskiras nacionalines kultūras ir įsigyti, greta Turkijos, savo nacionalines totorių, kirkizų, baškizų, jakutų, Altajaus turkų ir kitų valstybes". (147).

"Greta anosios mirusios ir pūnančios Turkijos lavono (ottomanikos Turkijoje. B. K. N.), Anatolijoje auga ir organizuojasi jaunoji gyva ir energinga laisva nacionalinė Turkija". (152).

"Trys įsikūrusios Užkaukazijos nacionalinės respublikos — Gruzija, Armenija ir Azerbeidžanas, ypač dvi pirmosios, buvo Ententės globojamos..." (154).

"Jaunoji nacionalinė Turkų valstybė dalyvavo Lozano's taikos konferencijoje... 1923. VII. 23. pasirašoma Lozano's taikos sutartis, kuri sutvarkė ir sankcionavo tarptautinę reformuotą nacionalinę Turkų valstybę padėti... Tačiau nacionalinės Turkų valstybės sostinė paliekama Ankaroje". (156).

Pažymėtina, kad pagal konstituciją Turkija, kaip ir Lietuva, buvo demokratinė respublika, tačiau tai nebuvo klūtis prof. Roemerio Turkiją visur vadinti nacionaline valstybe. Tad P. Stravinsko "maistas" prieš nacionalinės valstybės sąvokos paminėjimą yra maistas ne prieš mane, ne prieš "Dirvą", o prieš istorinius faktus, prieš visą eilę tą sąvoką vartojusių mokslininkų ir prieš prof. Roemerį, kurį jis gražiai savo rašiny pagerbė, bet kurio mokymą bei raštus jis, matyt, vietomis jau bus pamiršęs...

rių sienų, sekė sekė ne tik Italijos, bet ir visos Europos gyvenimą ir jį aiškino pagal savo pažiūras.

Crocė, atmetusiam marksizmą, daug svėrė Hegelio filosofiją, kurią jis atsidėjęs išstudijavo. Nors ir nepritarėdamas šio filosofo bendrąsias abstraktiniam spiritualizmui, kur tikrovę paverčiama negyvybomis formomis, tačiau jis ir savo filosofijos pagrindą deda dviasia, glaudžiai susijusią. Jis, kaip pa- grindinis keturių tomų veikalas, pavadintas "Vysios Filosofija, baigtas 1910 m., suteikė jam pasaulinį garą. "Pati Italijos valdžia jį pagerbdama davė jam karališkojo, atseid amžino senatoriaus titulą. Jis patvirtino pat tautai ir jo mokytojų nors mokslininkas tam nebuvo linkęs. Jis, kaip ir daugelis bibliotekų, tėsė toliau visose universitetų, skelbdamas knygas ir monografijas. Savo mokymais skelbtį jis įsisteigė žurnale "La Critica" (nuo 1903 m.) kuri jis išlaikė iki mirties ir kurį beveik pats vienas redagavo.

Savo nepaprastai plačia ir gilia žinintimi B. Crocė apėmė visus vadifamūs humanistinius mokslus, kaip filosofiją, etiką, estetiką, literatūrą, istoriją, ekonomiką ir net politiką. Jo visi veikalai parašyti pagal spiritualistinės filosofijos linkmę ir yra gan subtilūs, abstraktūs pobūdžio. Tad jie ne visai lengvai skaitomi ir todėl mokslininkas nebuvo populiarius ir pačioj Italijoje. Net ir jo grynai istoriniai veikalai, kaip, sakysim, Italijos istorija nuo 1871 iki 1915 metų ar XIX a. istorija, kur jau liečiami konkretūs faktai, ir tai parašyti daugiau apibendrinančiais vaizdais, iškeliant, gyvenimui vadovaujančias idėjas.

Visi B. Crocės veikalai, ypač visuomeninio pobūdžio, alsuoja viena pagrindine, būtent laisvės idėja. Jis supranta laisvę, — pagal savo spiritualistinę filosofiją, — daugiau dvasine, atseit laisvos asmenybės plėtotės prasme. Jo laisvės filosofija, perkelta į politinę sritį, vartoja liberalistinės srovės koncepciją. Todėl autorius ir laikomas didžiausiu šių laikų liberalizmo teoretiku. Bet jo liberalizmas, yra abstraktus, plaukiąs iš jo spiritualistinės filosofijos.

B. Crocė, būdamas liberalizmo ideologas, tegalėjo dalyvauti politinėj veikloj tik demokratines santvarkos rėmuose. Iš tikrųjų, 1920/21 m. jis yra Italijos švietimo ministras. Bet tuojau sekęs fašizmo perversmas išjungė jį iš politinio gyvenimo. Jis vėl užsidarė savo mokslo šventovėj. Jį gerbia ir fašistai ir jam nė kiek netrukdo. Jam paliekamas senatoriaus titulas ir leidžiama turėti minėtas žurnalas "La Critica". Tačiau jis, neuolaidus liberalas, nebuvo fashišmui autoritetas ir režimas nieko nesiskolino iš jo dvasios lobyno. Jie ideologų pasirinko kitą autorių, būtent Giovanni Gentile (karo metu sąmokslininkų nužudytas) tapusiu tikru fašizmo mokytoju.

Tik nuvertus Musolini (1943 m. liepos 25 d.) ir valdžios priešaky stojus Badoglio, B. Crocė vėl įtraukiamas į vyriausybę. Jis paskiriamas ministru be portfelio su tikslu būti valdžios patarėju. Bet po kiek laiko, — rodos, nusivylęs santarvininkų Italijai uždėtais varžtais, — jis pasitraukė iš valdžios. Jis vėl atsideda mokslui. Jo darbo kabinetas, su didele biblioteka, paverčiamas filosofijos institutu, kur jis su grupe mokinių tėsė toliau įvairias humanistinių mokslų studijas. Šiuose darbuo-

PASAULIO LIETUVIŲ ŽINYNAS

Tai didelio formato (6x9 colių) 366 puslapių knyga, kurioje apstu medžiagos įvairiausiais klausimais. Pirmiausia akina kaita graži knygos išvaizda, geras popieris ir patogus suplanavimas.

Knygos pradžioje įdėtas jos smulkus turinys, o gale — išsamus indeksas, kas ją padaro labai patogią naudotis kai skubiai reikia susirasti kurios nors lietuvių įstaigos, organizacijos ar laikraščio aprašymą ar adresą. Indekse taip pat surašyti įvairių valstybių miestai, kuriuose tik yra kad ir mažiausia lietuvių kolonija ir nurodyti puslapiai kur apie juos įieškoti aprašymų ir reikalingų organizacijų bei įstaigų adresus. Kad ir į toliausią pasaulio užkampį neblokštas lietuvis ŽINYNO pagalba lengvai susiras jam reikalingą lietuvių koloniją, įstaigą, parapiją, laikraštį ar organizaciją. Lietuviai kultūrininkai, darbuotojai, muzikai, daininkai, pro-fesoriai, rašytojai ir žurnalistai surašyti alfabetine tvarka įvairiose sąrašuose, kartu su-

se jį ir užklumpa mirtis.

Su B. Crocės mirtimi mokslas neteko savo didžiausio kūrėjo, o valstybinis bei politinis gyvenimas — savo laisvės teoretiko. Ypač šiais laikais, kada pasaulis tiek daug smurto ir prievartos, kur asmenybė yra tripiama, šis laisvės skelbėjas atrodo lyg žvaigždė tamsiame danguje. Iš tikrųjų, šio genijaus idėjos šviesi ilgai žmonijai ir rodytų jai kelius į šviesesnį rytoj.

rodant ir jų adresus. Panašiai surašyti ir šiaipus geležinės uždangos gyvenantieji lietuviai kunigai.

Iš ŽINYNO patiriame, kad J. A. Valstybėse yra 123 lietuvių Romos katalikų parapijos, kurios visos aprašytos nurodant įsteigimo datas, adresus, jų klebonus bei kunigus ir daugelyje atvejų net parapijonų skaičių. Taipgi yra apšėiai informacijų ir apie kitų religijų lietuvių bei jų religines bendruomenes netik J. A. Valstybėse, bet ir kitose pasaulio dalyse.

Iš bendrųjų skyrių yra platus skyrius apie JAV-ųjų mokyklų sistemą, įvairias profesijas ir kokio išsimokslinimo reikalaujama iš norinčių į jas pakliūti, ir net kiek toje ar kitoje profesijoje uždirbama. Taipgi ploto-kam skyriuje apžvelgiame JAV-ųjų imigracijos įstatymai, su kuriais tenka susidurti daugeliui Tėvynės netekusių lietuvių.

Knygoje pastebėta visa eilė naudingų lentelių: palyginimai angliskosios, amerikoniškosios ir metrinės matų, sąkų ir svorinių sistemų, Lietuvoje vartotų sąvų, o taipgi rusų bei lenkų matų sistemų, įvairių šalių imigracinių kvotos į JAV-ės, mokslo laipsnių, nuotolių.

Paskubom peržvelgus sunku duoti išsamų knygos įvertinimą, bet bendrai galima pasakyti, kad joje ras sau naudingų informacijų ir adresų kiekvienas lietuvis. Ji ypatingai turėtų būti naudinga lietuviui kultūrininkui ir visuomenininkui. P. L. ŽINYNO kaina — \$5.00. Gaudamas lietuvių knygynuose arba tiesiai iš redaktoriaus: Mr. A. Simutis, 41 W. 82 St., New York, N. Y.

Brangios motulės netekus,

DANT. GYD. ALDONA BAGDONAITĖ

nuoširdžiai ugntaučia

Nora Sakalauskienė

NEWEST SHAVERS!

Twice as fast
Twice as easy

\$24.95
In real
Leather
Travel Case

New "double header"

Norelco electric shaver

FULLY GUARANTEED

Totally new, utterly different, decidedly better and just recently imported from Europe! Two revolutionary rotary-action heads, with 12 self-sharpening blades, give you true razor action — not back-and-forth "whisker chopping". They cover twice the surface in half the time — thoroughly, yet gently as a face massage! NORELCO DOUBLE HEADER is light, compact, precision-built — the finest shaving instrument available. Fully guaranteed, warranty certificate in every package.

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave. EX 1-0911

KALĖDINES
ir
NAUJŲJŲ METŲ

sveikinimo atvirutes,

dail. PAULIAUS AUGIO

darbo,

užsisakykit Dirvoje. Viena dėžutė — 12 atviručių su vokais — tik \$1.00.

Siųskit \$1.00 ir tuoj gausit atvirutes

DIRVA,
6820 Superior Avenue,
Cleveland 3, Ohio

DIRVA

★★★
THE FIELD

Second Section - Monthly Youth Section
appearing with No 51 December 17, 1952

Antroji dalis — Mėnesinis
priedas priaugančiam jaunimui

TĖVIŠKĖLĖ

TĖVIŠKĖLĖ

1952 M. GRUODŽIO MĖN.

Redaktorius

VLADAS VLJEIKIS

Redakcijos adresas:

Tėviškėlė, 2313 W. 91 St.
Chicago 20, Ill.

"Tėviškėlės" Skaitytojams Linksmiausių Kalėdų!

Mielieji,

Daugelis Jūsų norėjote, kad "Tėviškėlė" būtų atskiras laikraštis. Štai tie Jūsų norai išsipildė. "Tėviškėlė" nuo naująja 1953 metų išeis jau atskirai. Ji bus storesnė, gražesnė, gausiau iliustruota. Bus išpildyti visi Jūsų pageidavimai, kuriuos Jūs rašėte savo laiškuose.

Šiame numeryje Jūs nerasite visų Jums patinkamų skyrių, nes tą sutruko "Tėviškėlės" pertvarkymas. Jau šiame numeryje pastatėsite daug pakeitimų.

Kviečiu Jus visus ir toliau būti "Tėviškėlės" skaitytojais ir bendradarbiais. Kartu su "Tėviškėle" mes dažnai lankysimės mūsų mieloje tėvelių žemėje, klausysimės nuostabių pasakojimų apie jos gražiąją praeitį, išmoksime gražių dainelių ir pamatysime, kaip atrodo mūsų numylėta tėvynė Lietuva.

Ką reikia padaryti, kad "Tėviškėlė" Jus ir toliau lankytų? Paskaitykite 205 puslapyje. Ten parašyta, kas reikia padaryti. Tad iki pasimatymo su naująja "Tėviškėle".

Jūsų
VL. VLJEIKIS
Redaktorius

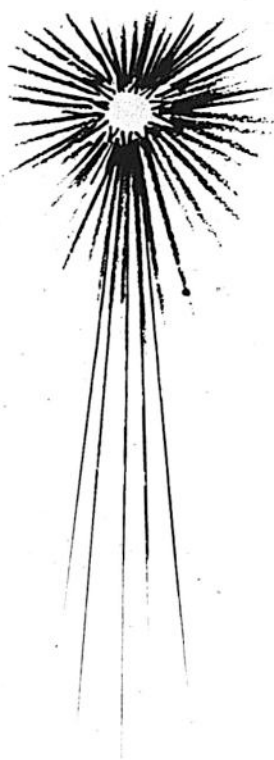

PIRMOJI ŽVAIGŽDĖ

Didysis dangaus ir žemės Kūrėjas, puošdamas pasaulį gražiausiomis spalvomis, kvapiais žiedais ir aukso žvaigždėmis, teikia džiaugsmo mūsų akims ir poilsio mūsų sielai. Žiemos metu juodoji žemė — mūsų motina ir maitintoja prisidengia balta, žėrinčia antklode, po ją žemelė slepia savo žaizdas, rudenį plūgų padarytas.

Girgžda baltasis patalas po kojomis Kūčių vakarą, kai ūkininkas, pasiėmęs kluone šieno kuokštę, skuba pirkion. Štai pirmoji žvaigždė iškilmingai danguje pasirodo, skeldama žemei didžiulį pasaulio Atpirkėjo gimimo šventę. Trobūse, kur visą dieną plūšė, bėginėjo namų šeimininkės, pamažu užbaigiami visi darbai, šventa nuotaika prisipildo kiekvienas kampelis. Šeimininkė tiesia ant stalo baltą, drobinę staltiesę, po kurią šlama žalias šienas. Netrukus visa šeima laužys paplotėlį, ir kiekvienas jos narys linkės kitiems didžiausio ir laimės. Jauku ir miela prie Kūčių stalo toje šeimoje, kurioje santaika ir meilė tarp narių viešpatauja. Baltasis paplotėlis — vienybės ir meilės simbolis dar daugiau visus suriša, sujungia.

Kūčių vakaras ir Kalėdų šventės visuomet suburia visus šeimos narius. Kartais jau suaugę ir atsiskirę nuo tėvų vaikai, Kūčių vakarą stengiasi vėl grįžti į gimtąją pastogę, pareikšti meilę ir prisirišimą tėvams — augintojams, o ypač pasidžiaugti gerąja motinėle, kurios veidą išvagojo rūpestis dėl vaikų dalios, plaukus nubalino sielvartai dėl šeimos vargų. Tie, kurie negali džiaugtis prie bendrojo Kūčių stalo, švenčių proga siunčia savo artimiesiems pasveikinimus ir linkėjimus.

DIDVYRIŲ KELIAIS

P. SURVILA

(Tęsinys)

— Darbo pas mus visiems užtektų, nors ir visa žemaitija sujotų. Pamatysi kokį miestą mes prie Vilijos statome. Kokie rūmai dygsta kaip grybai po lietaus.

— Ir rūsius išmūrijote nemažus turbūt. Visiems kaliniams vietos užteks.

— Na ir kandus gi tu, seni. Be reikalo pyksti. Ar mes kalti, kad tavo sūnus toks staigus?

Vismantas nieko neatsakė. Žinojo, kad karys nekaltas dėl to kas įvyko, bet kad seniui širdį skaudėjo, tai ir norėjo kur nors piktį išlieti.

Stovykloje prie ugnies buvo šilta ir jauku. Čia ir rinkosi visi kariai. Kas kavalią šveitė, kas pakinktus taisė, o kas ir šiaip sau prieš ugnį šildydamasis ilsėjosi. Naktis buvo nors ir rami, bet vėsoka. Kažkas ėmė dainą niūniuoti.

— Juragi, pamiklink tu savo pirštus. Seniai jau jie kanklių stygas belietė, — šūktelėjo kažkuris karys. Visi jam pritarė. O Juragio daug kartų prašyti nereikėjo. Jis mostelėjo vienam jaunuoliui:

— Atnešk mano krepšį. Prie balno rasi.

Bematant Juragio rankose atsirado kanklės ir jis ėmė senais, bet mikliais pirštais po stygas vedžioti, lyg dainos jį ieškodamas. Laužo ugnies liežuviai žaidė seno kanklininko veide ir baltoje barzdoje. Jis buvo panašus į pasakišką dainorių. Suskambėjo, artimi ir mieli kariams, ir jie visi atydziai klausėsi.

Dainavo Juragis apie jauną kunigaikštį, kuris po girią medžiojo, tai

liai sūnįmbrus jietimi nudobdamas, elnius ir briedžius kalaviju smogė. Dainavo, kaip kunigaikštis pavargęs bėmėdžiodamas ir pasidėjęs balną po galva užmigo plačiašakio ąžuolo pavesy. Ir mato sapne kunigaikštis kaip ant augšto kalno baisingu balsu staugia vilkas. O vilkas tai ne paprastas, bet geležiniais šarvais šarvuotas. Ir staugia tas vilkas taip baisingai, kad jo balsas net per širdį skrodžia. Ir taip viskas tikrai atrodė, kad atsibudęs kunigaikštis nei nežino ar tai sapno ar tikrovės būta.

Joja kunigaikštis pas krivį. Klausia jo ką tas sapnas reiškia. Ir atsako

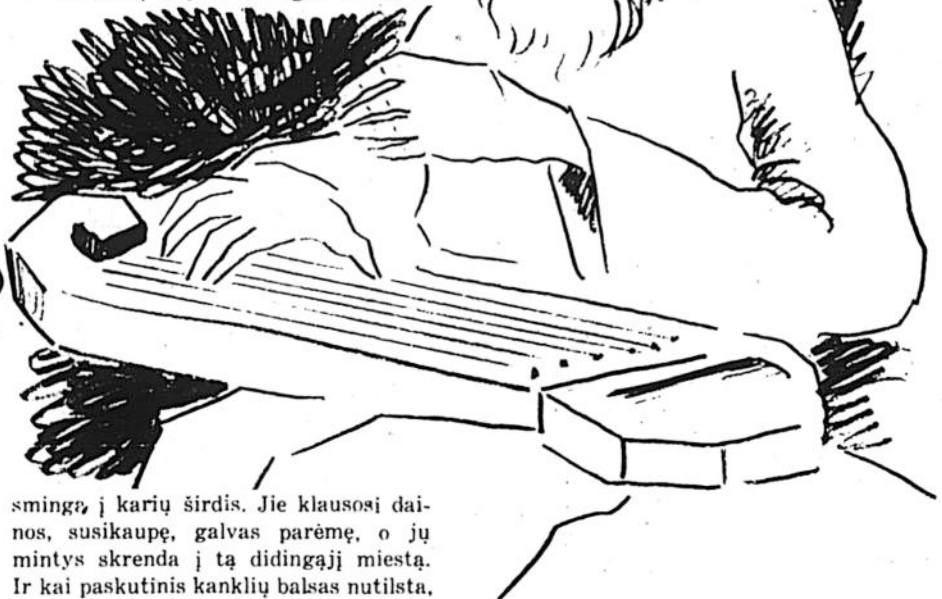

Vilniaus pilies statyba

jam krivis, kad šarvuotas vilkas reiškia stiprų miestą, kurį kunigaikštis pastatys. Kad tas baisus vilko kauksmas tai garsas, kuris apie tą miestą po visą pasaulį pasklis.

Ir įvyko taip, kaip krivis sakė. Agra miestas upės pakrantėje ant kalno. Stiebiasi į dangų pilies bokštai, o garsas sklinda vis garsiau ir garsiau po pasaulį. Piktį priešai dreba miesto vardą išgirdę, šaunūs karžygiai stoja kunigaikščiui tarnauti.

Plaukia, liejasi Juragio daina ir

smingz, į karių širdis. Jie klausosi dainos, susikaupe, galvas parėmę, o jų mintys skrenda į tą didingąjį miestą. Ir kai paskutinis kanklių balsas nutilsta, ir pavargusi Juragio ranka nusvyra, atsipeikėja kariai dainos garsų sužavėti ir kalbasi.

— Apie Gediminą dainą Juragis dainavo.

— Tai Vilnius tas garsusis miestas.

— Dabar moka Juragis dainas vedžioti, dar neužkimo mūsų Plačiagerklis.

Dar ilgai kalbėjosi vyrai susėdę aplink laužą. Pasakojo savo pergyvenimus su priešais bekovojo, tamsiose giriose bemedžiojo. Jaunesnieji klausėsi vyresniųjų pasakojimų ir nusiste-

bėjimo šūksniai prasiverždavo iš jų lūpų. Bet medžioklės nuovargis pamažu visų akis ėmė merkti. Vienas po kito sugulė vyrai sąmanų guoliuose, meškų kailiais apsikloję, balną po galva pasidėję. Tik spragsėjo laužo žarijos ir žvangtelėdavo vaikščiojančių aplink stovyklą sargybinių ginklai.

Ilgiausiai už visus neužmigo senis Vismantas. Vartėsi nuo vieno šono ant kito, sunkių minčių spaudžiamas. Sūnus gulėjo kažkur netoliese sargybinių saugojamas. Ir tai daugiausiai neramino senį. Norėjo nueiti pas sūnų pasikalbėti.

Sargybiniai tikriausiai būtų leidę. Bet išdėdus ir kietas Vismanto būdas ne-leido tai daryti. Juk ne moterys esame, kad vieną kitą ramintumėme, galvojo senis. Tačiau daugiausiai jį rūpino kas bus toliau? Ar atleis kunigaikštis Sai-gūnui? Ar priims jį į savo būrius? Daug vilčių teikė Juragis, kuris tik šypsojosi Vismantui dūsaujant ir dejuojant.

— Tai ką, nemiegi? — paklausė Juragis pakėlęs galvą.

— Akys jau merktųsi, bet kad širdis nerami, —

— Sakiau tau, kad nesirūpink. O jeigu neklausai gero žodžio, tai klausyk pelėdų po mišką ūbaujančių — pasakė Juragis ir apsiklojęs taip užknarkė, kad net žolė aplink ėmė linkti. Pamaži užmigo ir Vismantas laikinai užmiršdamas savo rūpesčius.

Ryto metą, vos tik saulės spinduliai, besiskverbdami pro medžių lapus, ėmė kutenti karių ūsus ir barzdas, visi pakilo žygiui. Skubiai pabalnoję žirgus leidosi į kelionę. Netrukus prijojo platotą upę, kurios pakraščiu ir laikėsi toliau jodami.

— Ši upė teka pro mūsų naująjį miestą, — kalbėjo Juragis Vismantui. — Pamatysi, kas tai per miestas. Pilį apjuosia dvi upės. Jeigu kas norėtų į vidų įsigauti, tai gali prieiti tik siauru žemės plotu. O čia mūsų vyrai laukia, ir kiekvienam neprašytam svečiui į kaktą skelia.

— O kodėl gi persikėlėte iš Trakų čia? Juk ir Trakuose pilis buvo stipri. Taip pat iš visų pusių vandenimis apsupta.

— Kaip čia tau ir pasakyti? Ilgokai reikėtų pasakoti. Kai pasieksime Vilnių, tai pats suprasi ir pamatysi. O kai arčiau pažinsi kunigaikštį Gediminą tai pats suprasi, kad toks vyras negali būti mažoje salelėje uždarytas. Jam reikia platumų. Mūsų kunigaikštis, kaip tas aras nori vis augštyn kilti.

— Tiesą pasakius aš ir pats noriu kuo greičiau miestą pasiekti. Mano ark-

lys pradeda po truputį šlubuoti. Matyt pasaga nebetvirtai laikosi.

— Jau nebetoli Vilnius.

Ir tikrai. Netrukus raiteliai pasiekė miestą. Ir žirgai ir žmonės, jausdami artimą poilsį, dar labiau atkuto ir paspaudė žingsnį. Tolumoje pasirodė au-gstas kalnas ir ant jo raudonavo didelė pilis. Raitelių būrys įsuko į platų kelmą ir riščia pasileido pirmyn. Tik staiga tolumoje pasirodė dulkių debeselis, kuris pamažu didėjo, kol pasirodė, kad tą debesėlį sukėlė dviejų raitelių žirgų kanopos, kurie lėkė kiek iškerta į būrį. Prijoje tiek, kad galėjo juos išgirsti, ėmė šaukti:

— Kur kunigaikštis? Kunigaikštis?

Vyrai nurodė į kunigaikščio pusę ir raiteliai prijojo skubiai jam kažką pranešė. Gediminas tuojuo pamojo keliems vyrams ir kartu su atvykusiais kiek žirgai iškerta nulėkė pirmyn.

— Matai, — pasakė Juragis Vismantui, be Gedimino ten nei poros dienų negali apsieiti. Vėl matyt kokie skubūs reikalai.

Čia būrys įsuko į namais tirstai apstatytas gatves. Vismantas ėmė darytis kur galėtų savo žirgo pasagas sustvirtinti.

— Ar nenorėtum su sūnum pasi-kalbėti? — paklausė Juragis.

— Ne, — kaip kirviu kirtu sems, — su supančiotais žmonėmis nekalbu. Geriau sakyk, kur galėčiau kalvį rasti.

— Kaip tik štai pro vieną įėjimą, — ranka nurodė Juragis, ir kartu su Vismantu įsuko į kiemą.

Čia darbas virtė virė. Pusuogiai vyrai daužė geležis, stumdė didžiulius ratūs. Kiti bandė kalavijus; net skambėjo. Daugelis vyrų pagarbiai sveikino Juragį ir įdėmiai žvilgčiojo į nepažįstamąjį Vismantą. Tuojuo prie jų priejo stambus vyras ir klausiamai pažiūrejo. Vismantas nušoko nuo žirgo ir pasakė:

— Žvilgterėk į mano arklio koją. Atrodo, kad pasaga bus nutrukusi.

Bet stambusis vyras, kuris aiškiai

matėsi esąs kalvis tik žiūrėjo į abudų ir nieko nedarė.

— Ar jis kurčias ar ką? — nusi-
stebėjo Vismantas.

Juragis tik nusijuokė ir nušokęs nuo žirgo priėjo prie kalvio. Jis paėmė jį už rankos, privedė prie Vismanto arklio ir pakėlęs jo koją parodė kalviui. Paskui jis padarė keletą mostų lyg kaltų kažiką. Čia kalvis plačiai nusišypsojo ir linksmi palinkėjo galva. Netrukus jis jau triūsė apie Vismanto arklio pasagas.

— Čia Vilniuje dažnai sutiksi tokių kurčių ir nebilių, — juokėsi Juragis. — Tai meisteriai, kuriuos Gediminas iš kitų kraštų parsikvietė. Iš visur jų atvažiuoja. Kalbėti nemoka, bet jau ką padaro — tai miela pažiūrėti.

— Kokia nauda iš to? Tik šnipų

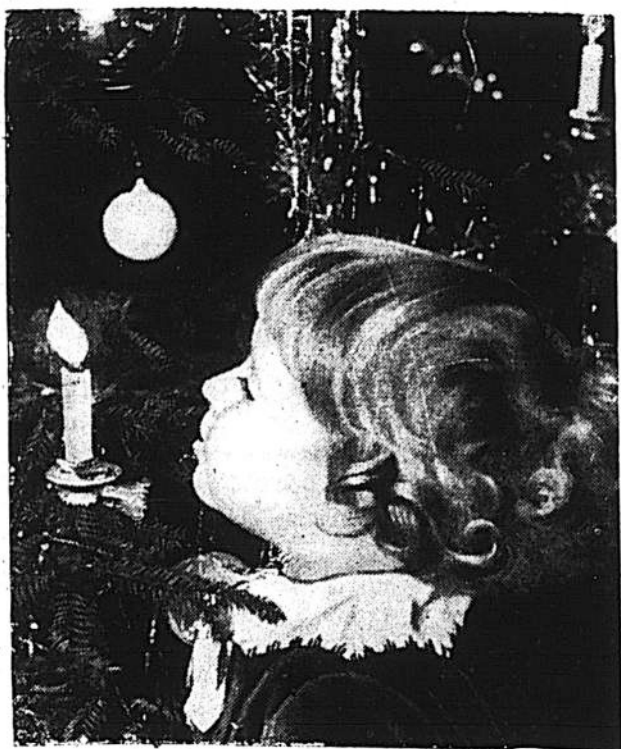
pilną kraštą priveis.

— Ką gali šnipai padaryti, kai mūsų galybė didėja? O be to, Gediminas galvoja priešus gražiuoju sutvarkyti. O ir tų nebedaug liko. Pikčiausi iš jų kryžiai. Gediminas parsikvietė kažikokius rašto žinovus. Nelabai man jie patinka, bet, sako, parašė tokį laišką visų jų galvai į Rymą. Ir tas laiškas taip gudriai surašytas, kad kryžiai daugiau nebepuls Lietuvos.

— Reikėjo mums tą laišką duoti. Tai mes būtumėm pamojavę juo kryžiam po nosim ir jie būtų grįžę atgal iš žemaičių žemės. Gal ir mano pastogės nebūtų sudeginę.

Gal būtų dar ilgiau Vismantas su Juragiu postringavę, bet kalvis baigė savo darbą ir abudų nuskubėjo į pilį.

Bus daugiau

PETRELIO KALĖDOS

VANDA FRANKIENĖ

Kaip gražiai išpuošti krautuvių langai prieš Kalėdas: žiba, žėri, įvairiausi žaisliukai; šypsoi Kalėdų seneliai, eglutės auksu ir sidabru mirguliuoja, o mažytėse prakartėlėse toks meilus ir mažas kūdikėlis piemenėliams rankeles tiesia. O angelų ir angelėlių gražumėlis! Vaikų būriai apspito langus ir, viens kitą prarėkti norėdami, gėrisi žaisliukais, džiaugiasi. Žmonės, apsikrovę pirkiniais skuba, bėga. Gatvių kampuose ir miestų aikštėse stovi cilėmis rimtai sustojusios mažytės ir didelės eglės ir laukia pirkėjų. Ir ore tarytum junt, kad artėja nepaprastos šventės — taip laukiamos ir mylimos visų vaikų ir keliančios ilgesį net žilų senelių širdyse.

Skuba, žingsniuoja miesto gatve ir septynerių metų Petrelis, labai susimastęs, neramus. Čiupinėja švarkelio kišenėje rūpestingai į poperį įviniotą pinigą.

— Ak, kažin kiek gausu žaisliukų už tą pinigėlį? Kad tik daugiau ir gražių gražių! Ot, džiaugsis sesytė, kai Kūčių vakarą įnešiu puikiai papuoštą eglutę, — svajoja Petrelis. Jis drąsiai praveria krautuvės duris ir įžengia į vidų. Apsidairo, išplėčia akis ir negali atsigrozėti, — visi kalėdiniai žaisliukai nepaprastai gražūs: sidabriniai lėktuvai, rausvi paukšteliai, žalsvi laivai, įvairiaspalviai, it iš muilo išpūsti, burbulai ir burbolėliai, apsnigti skambalėliai. Ir ką gi dabar pirkti? — nesugalvoja Petrelis. Jis paima rausvą paukštelį ir skambalėlį, ir lėktuvą. Bet, va, anas angelėlis toks gražus ir prakartėlė puiki. Gal geriau šituos padėsiu ir imsiu angelėlį, — pagalvojęs sukeičia, bet ir vėl paukštelį paima. — Juk taip bus puiku, kai jis tupės ant eglutės šakelės.

Ir taip jis negali apsispręsti, — net suprakaituoja bėgalvodamas, ir nusi-
mena. O kai pagaliau penkis žaisliukus
išsirenka, suplazda klausdama jo šir-
dukė: — ar užteks pinigų? Jis pačiu-
pinėja kišenaitėje paslėptą turtą... Di-
delis pinigas, — užteks! O juk dar ir
žvakučių ir liktorėlių reikia. Jis dar
paima dėžutę spalvotų žvakučių ir kelis
iiktorėlius. Tada, linksmai jis grūdasi
prie pardavėjo. O žmonių — didelių ir
vaikų tiek daug! Pagaliau prieina ir jo
eilė. Jis paduoda žaisliukus ir, greitai
išėmęs pinigą, atiduoda pardavėjui.
Pardavėjas rimtai pažiūri į pinigą, pas-
kui į Petrelį ir pasako:

— Permažai. Ar turi daugiau? Čia
dešimt pfenigų.

Petrelis sudreba iš susijaudinimo,
ir, vos sulaikydamas ašaras, atsako:

— Ne, neturiu daugiau. Tai duokit
kiek galima žaisliukų už tą pinigėlį.

Pardavėjas paima vieną liktorėlį,
ideda geltoną žvakutę ir paduoda Pet-
reliui. Petrelis nustemba, išsigąsta. Jis
greitai padeda žvakutę, pasiima pinigą,
ir springdamas nuo ašarų, prasiskver-
bęs pro žmones, išbėga iš krautuvės.
Ir vėl jis žygiuoja gatve, užsitraukęs
kepurę ant akių, nuleidęs galvą, visiškai
nusiminęs ir susigėdęs.

— Nebėr eglutės! Vargšė mano
seselė Danutė. Dėdė apgavo ir už darbą
davė taip mažai, o pasakė, kad nusipirk-
siu ką tik norėsiu. Visą dieną nešiau
jam malkas, o jis apgavo.

Tuo metu pro pilkąjį barako langą
žiūrėjo mergytė; jos pablyškęs veidelis
ir liūdnos mėlynos akys klaidžiojo po
kiemą, kur bėginėjo vaikai. Ji pamatė
grįžtantį Petrelį, nusišypsojo, pabarš-
kino pirštelį į langą ir susuko:

— Petreli, ar matai mane?

Petrelis ėjo nuleidęs galvą, nesi-
dairė, nieko negirdėjo, tik, priejęs vi-
sai arti, pradžiugo:

— Danut, aš čia. O, tu šandie jau
atsikėlei?

Petrelis įbėgo į vidų. Įbėgęs apka-

pino Danutę ir paklausė:

— Ar tau šiandien geriau?

— Geriau, Petreli, gal pasveiksiu.
Tada ir mes važiuosime į Ameriką, kaip
ir kiti išvažiavo.

— Pasveiksi, sesyte, tikrai! Va-
žiuosime tada ir mes!

— Ar gražu mieste, Petreli, ar jau
eglutės papuoštos? — teiravosi Da-
nutė.

Petrelis atsisėdo šalia sesutės ir,
užmiršęs savo nelaimę, pasakojo ką
matęs.

— Kad mes nors mažytę, tokią vi-
sai mažytę eglėlę turėtume, — parodė
savo pirštelį, — ir tai būtų smagu!
Petrelis tylėjo, tik dvi didelės ašaros
sužibo jo akyse.

Vargšai tremtiniai vaikai! Jie ne-
jautė, kaip pro kiaurojo barako sienas
švilpavo vėjai. Jiems buvo jauku ir
taip įprasta varge gyventi: menkai
valgyti, kiaurais batukais vaikščioti.
Bet per Kalėdas ir jie norėjo būti lai-
mingi. Parėjo mamytė; ji parnešė mais-
tą, kurį visada gaudavo stovykloje.

— Mamytė, gal gavai ką skanaus
Kalėdoms? — paklausė abu vaikai.

— Yra, vaikučiai, juodos duonytės,
margarino ir cukraus, — nebūsime al-
kami, — pamatysit, kaip skaniai valgy-
sim.

— Kad būtume Amerikoje, tai py-
ragą su medum valgytume, ir eglutę
turėtume. Ak, kaip baisu, kad ligonių
neįleidžia į Ameriką!... Kada gi aš
pasveiksiu?... Tu ir Petrelis dėl ma-
nės vargstat, — ir gailiai gailiai pravir-
ko Danutė.

Mamytė ir Petrelis ją guodė ir ra-
mino.

— Juk ne vieni mes likome, Vo-
kietijoj šimtai tokių, kaip mes. Die-
vulis neapleis mūsų, — tarė mamytė.

— Bus, sesyte, eglutė bus, — pats
netikėdamas ramino Danutę Petrelis.

Danutei viena kojytė skaudėjo, ir
dėlto jie turėjo likti Vokietijoje; Al-
gučio tėvelis kosėjo ir vėl dėl jo visi

liko. Ir tokių daug daug Vokietijoje kiauruose barakuose gyvena ir vargšta. O kiek ligoninės ligonių ir senelių!

Petrelis dar dvi dienas galvojo, kaip užsidirbti pinigų. Kūčių rytą vėl stovėjo prie krautuvės lango ir grožėjosi puikiais žaisliukais. Pagaliau pralinksmėjo:

— Nupirksiu tą geltonąją žvaketę, jį apšvies eglę. Viršūnėje pakabinsiu trispalvę vėliavėlę ir bus puiku! Džiaugsis Danutė! Et, ir be žaisliukų bus gerai, — bi tik bus eglutė. Jis įėjo linksmas į krautuvę. Žmonių čia tiek daug ir visi tik perka ir perka. Petrelis drąsiai padavė pinigą pardavėjui, paprašė žvaketės ir, gavęs tokią geltoną, kaip saulę nuskubėjo durų link. O čia tikra spūstis: viena mergytė, pirkiniais apsikrovusi, su mama neprašina pro žmonių kamšatį. Mato Petrelis, kad mergaitei tokia didelė dėžė iškrito iš rankų. O ji, nieko nepastebėjusi, išėjo pro duris: — Kokia laimė! Dėžėje, tur būt, pilna žaisliukų! Ir Petrelis, pakėlęs ją, paglostė ir prispaudęs prie krūtinės džiaugėsi:

— Bus puiki eglutė.

Išėjo Petrelis į gatvę ir staiga susimąstė: siūbtelėjo kažkoks neramumas ir įt šalta banga užpylė jo širdį:

— Bet ji ne mano, mergytės! Dar ją matau, — va, ten eina su savo mamyte. Atiduosiu: svetimo nevalia imti. Jis gailiai pažiūrėjo į didelę dėžę, pajudino ją, o ten, viduje skambėjo žaisliukai. Bet kas iš to: ji ne mano. — Petrelis pasileido bėgti ir, prisivijęs mergytę, mandagiai jai padavė dėžę. Mergytės mamytė be galo nustebo, kai pamatė, jog toks suvargęs, menkai apsirėdęs berniukas, atradęs ją pamestąją dėžutę nepasisavino, bet grąžino. Ji paklausė jį, kas jis toks, kuo vardu ir kur gyvena?

— Aš esu lietuvis tremtinys, mano vardas Petras. Gyvenu ten už miesto barakuose.

— Ar ir tu turėsi eglutę? — užklausė mergytė.

— Taip, aš turiu vieną žvakutę.

— Mamyte, jis toks geras, ir tik vieną žvakutę teturi, — kreipėsi mergytė į motiną, užjausdama Petrelį.

— O, taip, sąžiningas ir geras, — tarė ponia. Ir padavė Petriukui didelį popierinį pinigą, paglostė jo galvelę ir tarė:

— Eik, nusipirk žaisliukų ir būk laimingas. — Esi vertas, didelės dovanos, nes esi teisingas.

Petrelis pašoko iš džiaugsmo. Padėkojo nepažįstamajai poniai ir laimėnias bėgte nubėgo į krautuvę. Įėjęs paklausė pardavėją, kelis žaisliukus jis gali nusipirkti už tą pinigą ir parodė jam.

— O, vaike, juk tu turi penkias markes! Pasiimk dvi dėžes žaisliukų, nusipirk eglę ir dar ką nors šilto sau. Matau, kad neturtingas esi.

Petrelis rinkosi žaisliukus, žvakutes, ir, gerai apgalvojęs, dar nupirko Danutei ir mamai po šiltą skarelę. Dabar patenkintas išėjo iš krautuvės. Sau jis nieko nepirko, nes buvo ir taip begalo laimingas ir linksmas. Jis, lyg paukštelis, lėkte lėktė namo. Jis jautė, kaip Danutė su mamyte džiaugsis jo dovanomis, o eglutė bus taip puiki! Ir dar du pinigai guli jo kišeneje. — Tie bus Danutei pyragėliams. Ot bus linksmos Kalėdos! Kaip rojuje bus smagu, — galvėjo Petrelis.

Kai jis įėjo į kiemą, pirkiniais apsikrovęs ir skubėjo greičiau pasiekti savo baraką, jį užkalbino laiskanešys. Jis laikė didelį didelį siuntinį ir paklausė:

— Ar nežinai, kuriame barake gyvena Petras Šilėnas?

— Kas? Petras Šilėnas? Juk aš esu Petras Šilėnas.

— O! tai tu toks pipiras ir gavai

tokį didelį siuntinį iš Amerikos. Sveikiū, geras turėsi Kalėdas. — ir padavė Petreliui siuntinį.

Petreliui aptemo akys iš džiaugsmo, ir jis sušuko:

— Ar tai man?! Ak, Dievyjėliau! Ei, vaikai, žiūrėkit, gavau siuntinį iš Amerikos?

Subėgo visi stovyklos kieme buvę vaikai. Nustebę ir susijaudinę apspito Petrelį, o Juozukas perskaitė: siuntė Kazys Jurgaitis iš Chicagos.

— Tai nuo Kazelio, — nustebo Petrelis. Aš maniau, jis pamiršo mane. Visada kartu žaisdavom. Geras Kazelis!

— Labai geras, — pakartojo visi ir lydėjo Petrelį iki namų pavydėdami jam tos didelės laimės. Mazesniųjų, keltė kaklelius, smalsiai žiūrėjo į didelę dėžę.

— Ak, kad gautume visi po tokį vieną. — neiškentusi pasakė maža Ele-nute. — Tiek daug draugų išvažiavo, bet jie mus pamiršo.

— Pamiršo, visai pamiršo. — pakartojo nuliūdę visi! Ir visi kartu su Petreliu suguzėjo į kambarį...

— Danute, mamyte, iš Amerikos siuntinys, — sušuko įėjęs Petrelis ir padėjo jį ant stalo, o savo pirkinius greit pasliepė po lova. — Tai bus staigmena nuo manęs, pagadvojo!

Danutė ir mamyte džiaugėsi nemažiau už Petrelį. Bet kas apsakys tą džiaugsmą, kai, atidarę siuntinį, iš jo išėmė: kumpį, kavos, pyragėlių, šokoladą ir daug dar visokių skanumynų. O pačiam dugne gulėjo visai nauji batukai Danutei ir margas šiltas svarkelis Petreliui. Danute su Petreliu nebeišmane, kaip džiaugtis, o kiti vaikai stovėjo nusiminę, kad juos draugai pamiršo. O visi tie mažieji tremtinukai buvo suvargę, nuplyšę. Petrelis pažiūrėjo į draugus, linksmi nusišypsojo ir sušuko:

— Džiaugsimės visi kartu. Rytoj Kalėdos! Ateikit rytoj visi pas mus — valgysim viską kartu.

Atostogos

LAIŠKAS IŠ NAUJOSIOS ZELANDIJOS

Naujojoje Zelandijoje mokyklose vasaros atostogos būna Kalėdų metu. Tada čia yra ir pats gražiausias vasaros laikas. Kur aš gyvenu, nėra daugiau lietuvių. Praėjusioms atostogoms pasikvičiau keturis draugus lietuviukus, su kuriais smagiai praleidau porą savaitių.

Netoli nuo mūsų namų yra siauriausia N. Zelandijos upė, Waiau, platumo, kaip mūsų Neris. Mes sugalvojome pasidaryti plaustą. Sukalėme lentgalius bei pagalius ir plaustas buvo padarytas. Jį prie upės nuvežėme vežimėliu. Tėtė ir mama sakė, kad upėje yra daug sūkurių, todėl irstėmės tik pakrantėmis, kur upė buvo apsėmusi pievą. Sekančią dieną plausto neberadome. Vanduo buvo dar labiau pakilęs ir jį nunešė.

Dažnai eidavome žaisti prie kitos išsekusios upės. Kur anksčiau buvo upė, dabar tik išplautos vandens uolos belikę. Tik duobėse yra vandens. Vienos tų duobių gilios, iki pažastų, kitos — iki kelių, kitos seklesnės. Jose vanduo saulės įšildytas, pilnas buožgalvių, kai kur pasitaiko ir mažų žuvelių. Viena uola didžiulė, lyg milžiniškas namas, tik savo išvaizda panašesnė į jūros šunį, negu į namą. Ant jos užlipę galėjome matyti tolimas apylinkes, o po apačia buvo urvas. Juo iš vienos uolos pusės lankydavome į kitą.

Vieną sekmadienį su tėveliais nuėjome pažiūrėti požeminių urvų, kurie irgi netoli nuo mūsų namų. Tai irgi išsekusi upė, tik po žeme. Kai kurie iš mūsų giliau bijojome lipti, nes ten buvo tamsu, nors į akį durk. Mes teturėjome mažą kišeninę lemputę. Įr ji po kiek laiko užgeso. To požemio dugnas išklotas akmenimis, kurie einant dunda

ir aidi, lyg dangus griūtų. Nuo to dar stipriau darosi. Tie požemiai dar gerai neištirti. Žmonės pasakoja, kad keletą kartų drąsuoliai buvo tenai paklydę ir išbuvo kelias dienas, kol kiti juos surado.

N. Zelandijoje trušių pilni laukai ir pakeles. Sykį Audris, mano draugas, įsigėdė trušiėnos. Pasiskolinę iš kaimyno aviganį šunį išėjome į paupį traukti. Ta diena buvo nesėkminga. Trušiai buvo apsukresni už mūsų šunį. Tėpagavome tik kelias trušių uodegas, bet ir tos buvo smagu namie mamai parodyti. Audris vieną net namo parsivežė. Sekančią dieną trušius gaudėme su kaimynu, kuris buvo paskolinęs šunį, tadą parnešėme namo du trušius, kuriuos patys ir nulupome, kad tik greičiau būtų.

Kartais nu eidavome pas tą patį kaimyną. Jis turi apie 2000 avių ūkį. Tai mažas ūkis Zelandijoje. Jis ant traktoriaus veždavo mus "apie avis", tai yra patikrinti, ar avys tvarkoje. Ją taip tikrina du kartus į dieną. Kartais užtenka tik gerai sututinti mašiną, pažadinti avis. Jei nė viena neatsilieka nuo pulko, tai viskas tvarkoj.

Blogiausia buvo paskutinė diena mano draugams kaime. Tą dieną saulė lepinte kepino. Bestatant prie upės pilis iš akmenų nė nepajutome, kaip visų nugaros paraudo nuo saulės, ypač jauniausios iš visų, Gražvydos. Buvome patysalti, nes neklausėme mamos, ir nesivilkome marškinių. Paskutinė naktis visiems buvo labai ilga, nes lovose gulėjome po du ir vienas kitą užgaudavome.

Sekančią dieną skaudančiom nugarom ir širdim, kad atostogos kaime baigėsi, mano draugai atsisveikino. Kaimynas juos nuvežė į miestą. Iš ten jie autobusu dūmė namo. Likusi atostogų dalis man nėbebuvo įdomi, nes vėl likau vienas lietuviukas tarpe zelandiečių draugų.

G. Butkus

ŽIEMĄ MIŠKE

ZIG. GAVELIS

Į pusnynus įsibridę
Miško medžiai ligi kelių.
Šoka, straksi voveraitės
Tarp lanksčių žalių šakelių.

O vėjelis pro eglaites
Tyliai kužda man į ausį,
Kad pusny kiškėlis tupi
Ir veidelį sniege prausia.

Strykt-pastrykt tolyn į mišką
Leidos bėgti, kiek tik gali
Nudulkėjo kailinėliai
Ir kiškėlis man pro šalį.

Tai nepaėmiau Margiuo,
Jis kiškėlį man pagautų.
Parsivesčiau į namučius
Gyvą, sveiką — nenušautą.

MIELIEJI SKAITYTOJAI,

SEKANČIAME PUSLAPYJE RASITE "TĖVIŠKĖLĖS" LAIŠKĄ
JŪSŲ TĖVELIAMS. BŪTINAI DUOKITE JIEMS JĮ PASKAJ-
TYTI.

BET PIRM TO SURASKITE PIEŠTUKĄ, VOKĄ IR
ŽIRKLĖS. ŠIUOS DAIKTUS PADUOKITE KARTU SU LAIŠKU
IR GRAŽIAI PAPRAŠYKITE, KAD TĖVELIAI PARAŠYTŲ
LAIŠKĄ "TĖVIŠKĖLEI". O JEIGŲ JŪS NENORITE SAVO
LAIKRAŠČIO KARPYTI, TAI PADUOKITE TĖVELIAMS IR
LAPELĮ POPIERIO.

PRIMINKITE TĖVELIAMS, KAD VISI RAŠANTIEJI
LAIŠKUS NORI GAUTI ATSAKYMĄ. TEPARAŠO JŪSŲ TĖ-
VELIAI LAIŠKĄ "TĖVIŠKĖLEI". O "TĖVIŠKĖLE" ATSAKYS
KIEKVIENĄ MĖNESĮ.

JŪSŲ REDAKTORIUS

"Tėviškėlės" laiškas Tėveliams

Mielieji Tėveliai,
Mūsų senoliai beržinę košę laikė pačia geriausia auklėjimo priemone. Nesiginčisime ar jie buvo teisūs ar ne. Šių dienų auklėjimo žinovai vienbalsiai teigia, kad knygos ir laikraščiai turi didžiulę reikšmę jaunimo ateities kelių tiesime. Mums lietuviams prie visų auklėjimo rūpesčių prisideda dar vienas rūpestis, kurio neturi amerikiečiai tėvai. Tai lietuviškos dvasios išlaikymas. Senosios lietuvių išsivijos veikėjai viningai tvirtina, kad šiandien lietuviškasis klausimas Amerikoje visai kitaip atrodytų, jeigu jie būtų daugiau dėmesio kreipę į jaunimo auklėjimą. Ir jie ragina mus, kad mes nekartotumėme buvusių klaidų.

Jeigu šie mano žodžiai dar Jūsų galutinai neįtikino, pavartykite "Tėviškėlę" ir įsitikinsite, kad šis kuklus laikraštėlis yra didelis pagelbininkas Jūsų vaikų auklėjime ir ypatingai lietuviškos dvasios ugdyme. Tiesa, jis nėra toks gražus ir turtingas, kaip amerikietiški vaikų laikraščiai. Tačiau jame galima rasti to, ko nėra amerikietiškuose laikraščiuose.

Ateityje "Tėviškėlė" išeis atskirai nuo "Dirvos". Bus šiek tiek storesnė, turės daugiau iliustracijų ir mes tikimes, kad bus įdomesnė. Bus spausdinama ant geresnio popierio, kaip iki šiol.

Nedelsdami imkite pieštuką, parašykite žemiau talpinamą laišką "Tėviškėlei". Nuo Jūsų pareina "Tėviškėlės" ateitis ir kokybė. Kuo bus daugiau skaitytojų tuo "Tėviškėlė" bus storesnė ir įdomesnė.

Jūsų

U. V. Jekus

"Tėviškėlės" redaktorius

nukirpti

Tėvelių laiškas "Tėviškėlei"

"Tėviškėlės" Administracijai
2313 W 91 Str., Chicago 20, ILL.

Prašau siuntinėti "Tėviškėlę" 1953 m. Siunčiu \$ 3.00

Vardas ir Pavardė _____

Adresas _____

Miestas ir Valstija _____

"Tėviškėlę" skaitys:

Vardas ir amžius _____

DETROITO LIETUVIŠKA MOKYKLA

Yra Detroite mokykla viena,
Kukli ji, kaip pavasario gėlytė.
Ji pasirinko darbui laisvą dieną
Ir dirba kaip stropioji skruzdėlytė.

Vaikai šeštadienį laisvi bėgioja,
O čia atidžiai mokos lietuviukai,
O mokytojai laisvalaikį aukoja.
Visi idėjos kupini — suaugę ir
mažiukai.

Jos vardas skamba taip švelniai:
"Šeštadienio lietuviška mokykla",
Kad lietuviukai augtų lietuviais,
Todėl jie lanko šią šventyklą!

Marytė Lekniūtė,
Detroit, Mich.

Mergaitėms

Kūčių valgiai

Ausytės su grybais. Išvirti 30 gr. džiovintų baravykų ir labai smulkiai sukapoti. Smulkiai supiaustyti vieną svogūną, įdėti pusę šaukšto sviesto ir pakepinti su grybais. Pakepinus, įdėti vieną šaukštą tarkuoto pyrago, 1 kiaušinio baltymą, pasūdyti pagal skonį ir labai gerai viską sumaišyti. Atskirai pagaminti tešlą iš 1 kiaušinio trinio, truputį vandens ir miltų. Kietą tešlą plonai iškočioti. Išpjauti mažus kvadratėlius, į jų vidų įdėti truputį grybų, (kraštelius galima patepti kiaušinio baltymu), sulenkti priešingais kampais (kaip galvai skarelę) ir kraštus užspausti. Gausis trikampis. Dabar du priešingus kampus vieną prie kito prilenkti ir užspausti. Padarytas ausytės išvirti pasūdytame vandeny. Tokiu būdu galima pagaminti įvairių ausių: iš žuvies, daržovių, bulvių, mėsos ir kt.

NERIESK AUGŠTYN NOSYTE!

PR. IMSRYS

Gabre, Gabre, ei Gabrele!
Taip augštai neriesk noselę!
Ką gi žmonės pasakys?
Jei augštyn nosytę riosi, —
Bus ne nosis, bet kablys.

Gabre, Gabre, ei Gabrute!
Ar galvoji bent truputį?
Juk tai paprasta mįslė.
Jei augštyn nosytę riosi, —
Bus ne nosis, bet knyslė.

Kai turėsi tokią nosį
Būsi įkyri — pabosi...
Žmonės bėgs, toliau keliaus.
Jei augštyn nosytę riosi,
Nieks su tavim nedraugaus.

Linksmų Šv. Kalėdų